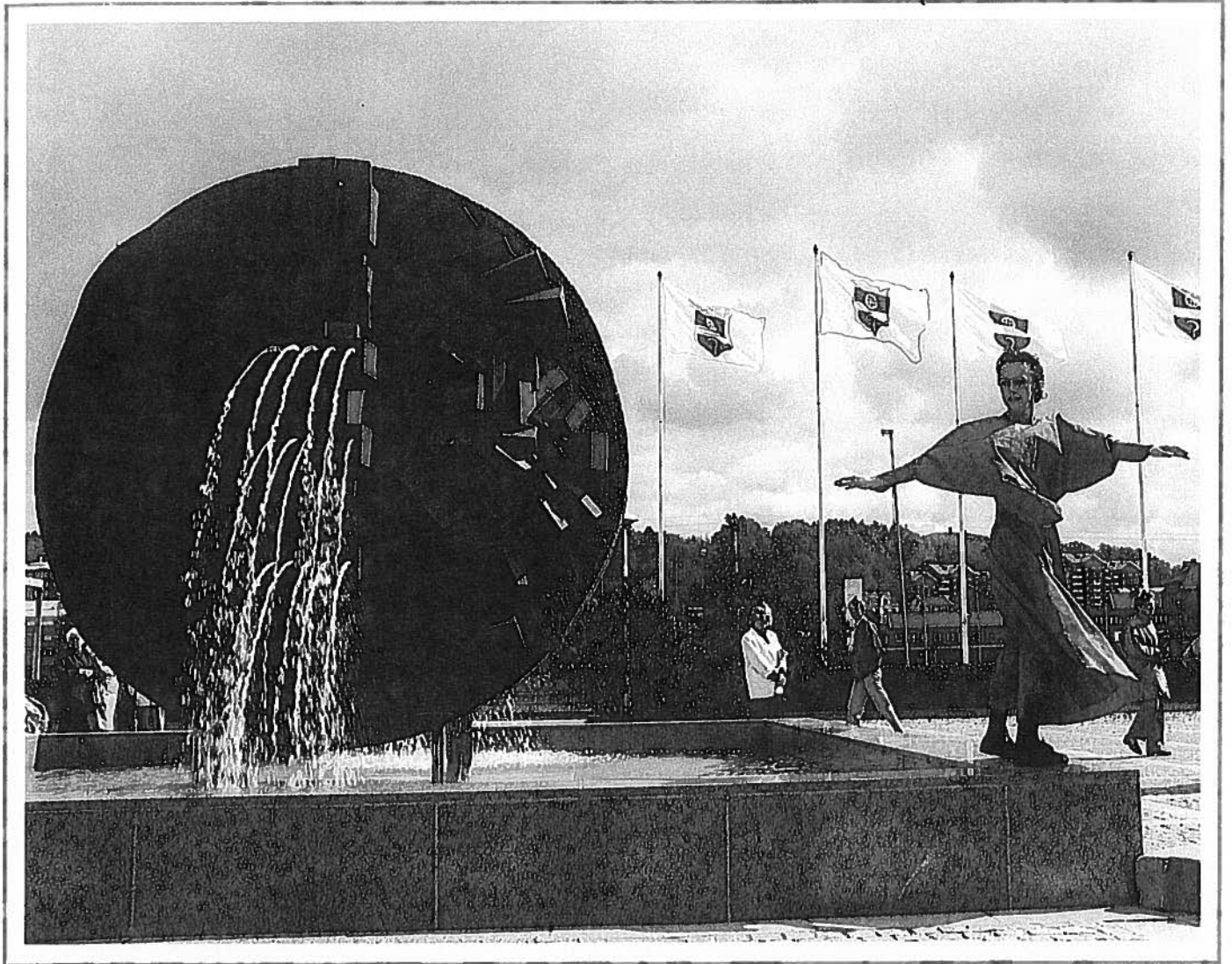

J^u J^oR^gEⁿ

ÅRSREDOVISNING 1992

Mölndals kommun

Tioårsöversikt

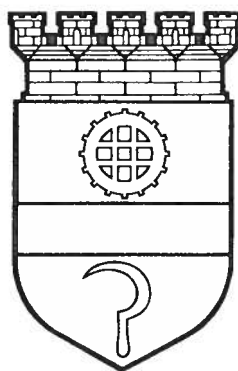
Mkr	1983	1984	1985	1986	1987	1988	1989	1990	1991	1992
Folkmängd 31 dec	48 327	49 063	49 785	50 164	50 549	51 106	51 767	52 028	52 048	52 423
Kommunalskatt utdebitering	15:30	15:30	14:95	14:70	14:70	14:70	14:70	14:70	14:70	18:40
Kommunens skattekraft i % av medelsskattekraften	105	106	106	105	106	108	108	109	109	109
Kommunalskatte- intäkt	334	366	386	433	485	524	559	616	661	892
Externa utgifter	749	859	891	959	1 033	1 195	1 323	1 524	1 550	1 770
Resultat	53,9	66,7	84,8	51,0	50,3	36,4	20,0	16,8	0,1	-16,0
Bruttoinvesteringar	126	166	118	107	95	163	202	181	173	128
Tillgångar	926	1 066	1 178	1 209	1 263	1 263	1 310	1 400	1 493	1 531
Eget kapital	744	811	896	947	997	1 034	1 054	876	807	757
Soliditet, %	79	76	76	78	79	82	80	63	54	50
Likvida medel	131	110	160	139	158	101	29	18	10	35
Kapitalbindning	25,9	62,1	72,4	90,7	85,6	75,5	53,7	49,4	82,3	36,8
Antal årsarbetare	2 868	2 988	3 062	3 150	3 221	3 235	3 402	3 400	3 405	3 260
Personalkostnader	355	390	426	450	494	529	590	714	744	865

Omslagsbild

Roland Anderssons skulptur Faesbiaergha på stadshusplan åskådliggör bygdens framväxt och historia i form av ett stiliserat kvarnhjul. Foto Boel Fern.

ÅRSREDOVISNING 1992

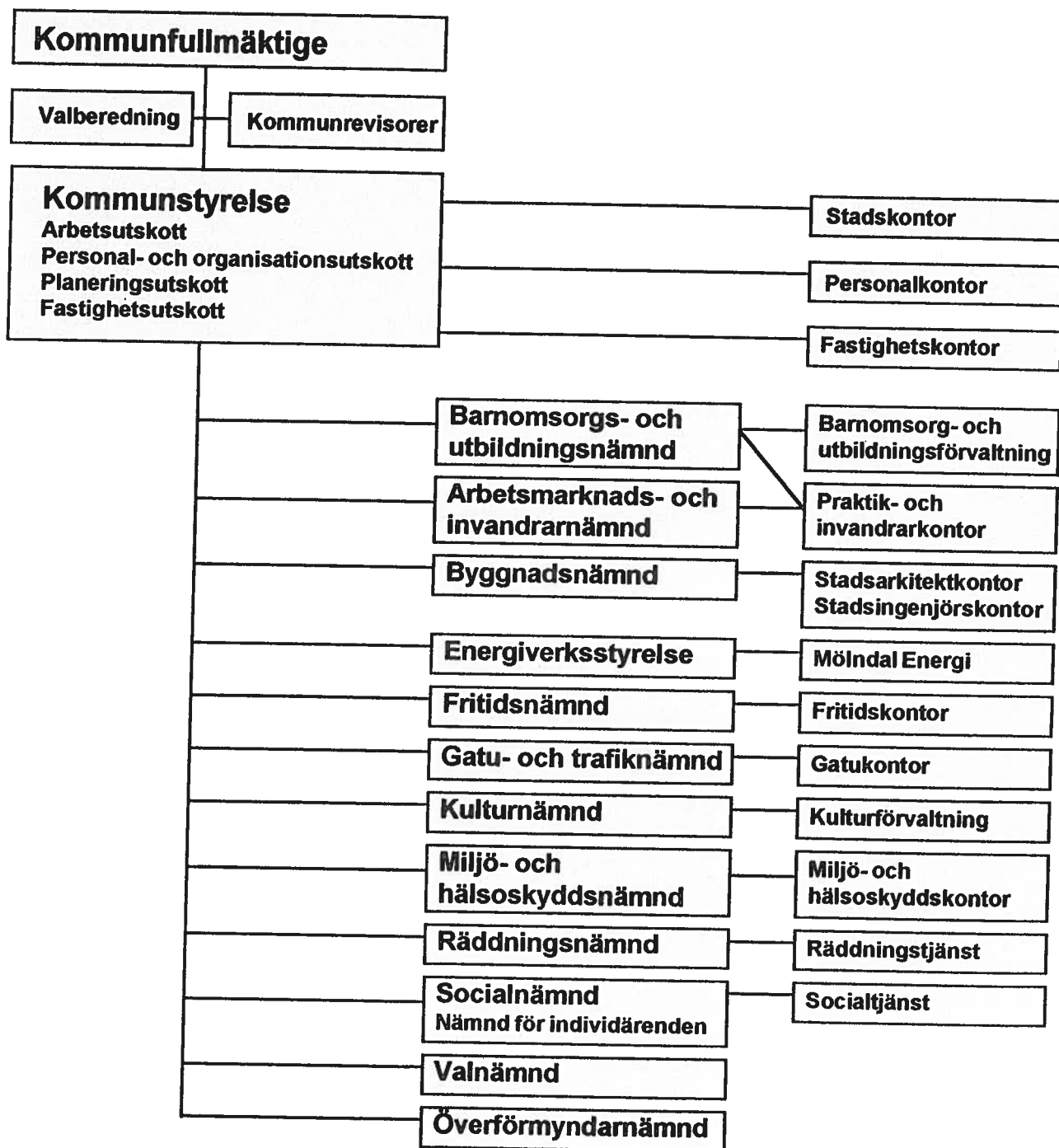
Mölnåls kommun

Innehåll

Mölnåls kommuns organisationsplan	3
Förutsättningar och utvecklingslinjer	4
Förvaltningsberättelse	
Ekonomisk översikt	7
Resultaträkning	11
Finansieringsanalys	11
Balansräkning	12
Redovisningsprinciper	13
Noter	14
Personal	18
Arbetsmarknads- och invandranämnd	20
Barnomsorgs- och utbildningsnämnd	21
Byggnadsnämnd	25
Energiverksstyrelse	28
Fritidsnämnd	30
Gatunämnd	33
Kulturnämnd	38
Miljö- och hälsoskyddsnämnd	40
Kommunfullmäktige och Kommunstyrelse	41
Räddningsnämnd	45
Socialnämnd	47
Revisionsberättelse	52
Kommunledning	
Kommunstyrelsen	53
Förvaltningschefgruppen	54
Övrigt	
Bolagsengagemang	55
Att läsa bokslut	56
Anslagstavlan	58

Mölnåls kommunns organisationsplan 1992

Förutsättningar och utvecklingslinjer

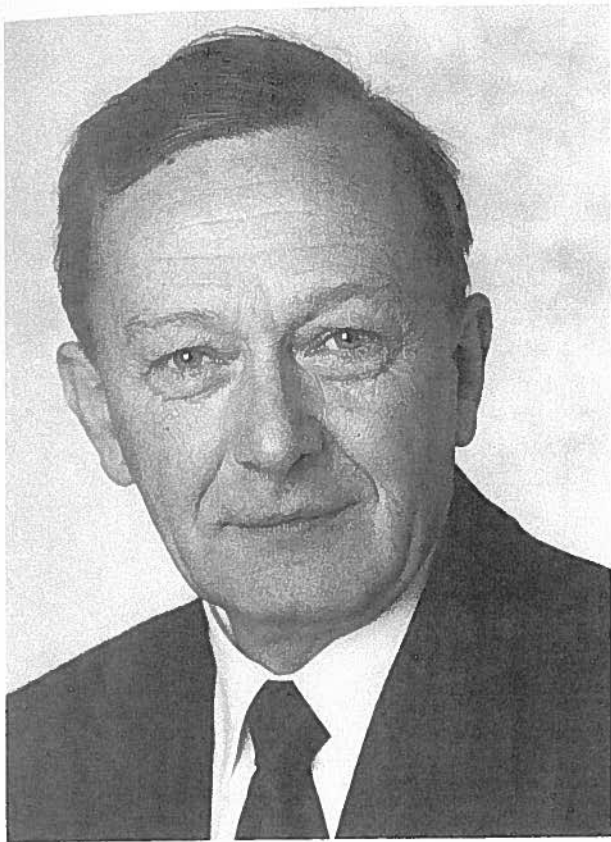

Foto Boel Ferm

Thor Mattisson, kommunstyrelsens ordförande:

Året 1992 kommer vi alla att minnas som det år då vi fick uppleva den stora räntechocken. Men det var också det år då de stora kundförlusterna i vårt bankväsen uppdagades och det år då den svenska kronan började flyta. Antalet konkurser ökade dramatiskt och vi fick uppleva en kraftigt stigande arbetslöshet.

Många kanske också kommer att minnas 1992 som det år då Mölndals kommun redovisade ett minus på 16 Mkr i sin resultaträkning och detta trots att nedskärningar gjorts i den kommunala verksamheten.

Men alla vi som är kommunalpolitiskt engagerade vet att utgångsläget för Mölndal - liksom ett flertal andra kommuner - inte var särskilt gynnsamt för 1992. Vi vet att det nya skatteutjämningsystemet slår hårt mot Mölndal. Att i denna situation kunna presentera ett bokslut där minusresultatet stannar på 16 Mkr, trots att vi haft extra ordinära kostnader på 14,6 Mkr, täckt in kursförluster på 8,6 Mkr och

tagit kundförluster på flera miljoner känns trots allt tillfredställande. Vi har dessutom tagit en kostnad i resultaträkningen för förändring av pensionsskulden på 24,2 Mkr som ej var budgeterad.

Det stora glädjeämnet är naturligtvis att nämnderna och förvaltningarna har lyckats åstadkomma en bra kommunal verksamhet till en kostnad som ligger ca 40 Mkr under budget.

Jag är övertygad om att alla anställda i Mölndals kommun känner en tillfredställelse över att man lyckats i sin strävan att ge fortsatt god service till lägre kostnad.

Men tyvärr får vi inte slå oss till ro med detta. Vi måste fortsätta förändringsarbetet inom alla områden för att klara den kommunala ekonomin de kommande åren. Det är min fasta övertygelse att vi - politiker och anställda tillsammans - skall lyckas i detta svåra arbete. Till sist vill jag gärna framföra ett stort tack till alla dem som har bidragit till att 1992 års resultat blev betydligt bättre än vi förväntade.

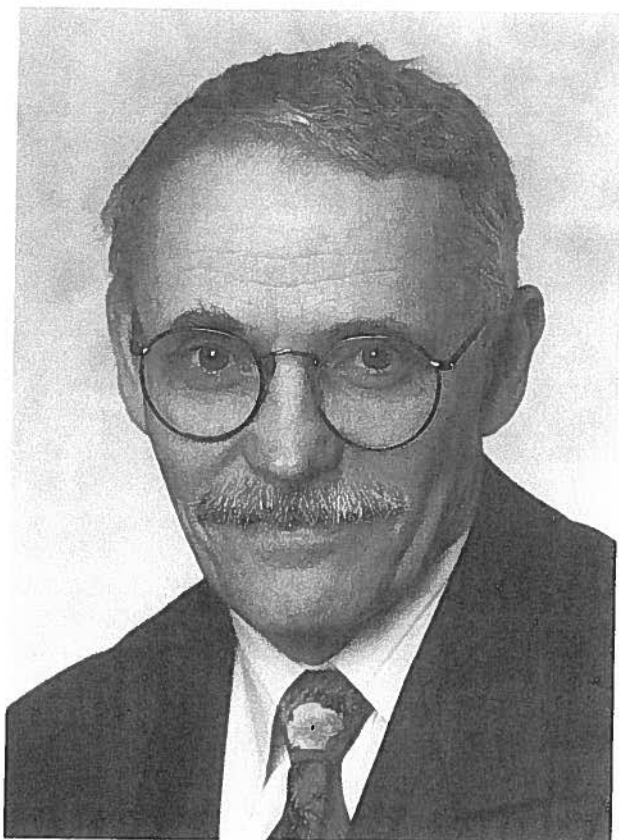

Foto Boel Ferm

**Bengt Odlöw,
kommunstyrelsens vice ordförande:**

Så är det dags att lägga 1992 till de kommunala handlingarna. 366 arbetsdagar skall summeras, sorteras i prydliga rader och kolumner och slutligen underställas fullmäktige för granskning och utvärdering. Blev det som vi hade tänkt? Fick kommuninvånarna den service vi hade beslutat?

Översiktligt, så som vi kan se i resultaträkningen, har 1992 varit ett framgångsrikt år. Årets resultat är bättre än den budget som fullmäktige beslutade om. Nämndernas verksamhet har gett ett överskott på drygt 40 miljoner och vi har inte behövt låna. Hade det inte varit för kundförluster vid konkurser, valutaförlust som en följd av den flytande kronan samt återköp av mark hade 1992 gett ett överskott totalt. Vi kan på denna nivå dra slutsatsen att, med de förutsättningar som gällt, har 1992 varit ett framgångsrikt år.

Den fråga vi bör ställa oss är vad har kommuninvånarna fått ut av de pengar de betalat in i kommunalskatt. Totalt har Mölndalsborna gett oss ansvar för 1 027,8 miljoner kronor. Av dessa plockade staten av oss 115,5 miljoner i samband

med omläggning av statsbidrag och skatteutjämning. Därefter försvann 26,7 miljoner som en följd av övertagandet av äldreomsorgen och särskild omsorg från landstinget. Vi fick ett finansiellt bidrag från landstinget på 3,4 miljoner och efter justering med sjömansskatt och hundskatt hade vi 891,7 miljoner att bedriva skattefinansierad verksamhet för.

Vad fick våra medborgare ut av alla dessa pengar? En del kan beskrivas i traditionell statistik. Vi ser av handlingen att 3 934 barn fick del av vår barnomsorg i någon av dess många former. 9 414 tog del i undervisning antingen inom grundskola, gymnasium eller kommunal vuxenundervisning. Detta kan vi se som viktiga investeringar i vår samhälles framtid.

Vår ishall höll öppet 3 215 timmar och bandybanan 1 302 timmar. 23 400 deltog i fritidsförvaltningens programverksamhet. Våra bibliotek lånade ut 408 000 media, 24 103 personer besökte vårt museum och 6 621 tittade på konst i konsthallen. Alla dessa människor fick en god möjlighet att utveckla ett rikare liv tack vare den kommunala verksamheten. På detta sätt kan vi gå igenom bokslutshandlingen sida för sida och se vilken stor och för många betydelsefull verksamhet vi bedriver.

Men man kan med samma statistiska underlag göra andra reflektioner. I den allmänna debatten används gärna uttryck som närande och tärande sektorer i vårt samhälle. Med dessa termer avser man oftast att privat, framförallt exportinriktad, verksamhet är närande medan den offentliga verksamheten skulle vara tärande. Enligt min mening är detta både en orättvis och felaktig uppdelning. Ofta är den offentliga verksamheten en förutsättning för att industrin skall ha goda produktionsförutsättningar. Om inte skolorna fanns skulle vi sakna välutbildad arbetskraft. Om inte transportnät byggdes upp och underhölls skulle vi ha svårt att få ut varorna till kunderna och om inte vårt elverk distribuerade elkraft skulle produktionen inte ens kunna utföras. I ett modernt samhälle krävs ett väl fungerande samarbete mellan produktion och servicefunktioner. Här svarar den offentliga verksamheten för viktiga inslag och hävdar sig väl i kraft av sin kompetens. 1992 års bokslut visar att våra förvaltningar gjort ett gott jobb också med dessa utgångspunkter.

Foto Boel Ferm

Jan Rösman, kommundirektör:

Det intryck av nationell samling, som gavs i form av två breda politiska uppgörelser i september under trycket av svindlande räntenivåer, höll inte.

Landet har under hösten fått ett skenande budgetunderskott, en accelererande arbetslöshet och vi har påtvingats en devalvering av vår valuta.

Den parlamentariska situationen tycks nu i mars 1993 omöjliggöra en hållfast ekonomisk politik som framgångsrikt kan föra Sverige ur krisen.

Fortsatta neddragningar

1992 års resultat för Mölndals kommun är negativt, 16 Mkr. Vår plan för innevarande år anger ett resultat på -78 Mkr. Mölndal är en av förlorarna i det nya skatteutjämningsystemet. Svenska statens kris kan bli en kris också för kommunerna.

På kommunens politiker ställs kraven att ange de huvudsakliga beståndsdelarna i en fortsatt minskning av vår kommuns verksamhet så att negativa resultat kan förhindras.

Under 1992 har verksamheten på en rad områden

inte bara anpassats till årets budget utan också förändrats med hänsyn till vad som väntar. Det räcker inte för 1993 men har ändå gjort att verksamhetens nettokostnader 1992 är väsentligt lägre än budgeterat.

Exempelvis har undervisningsorganisationen i grundskola och vuxenutbildning krympts. Underhåll av gator och gångbanor har minskats. På många håll har den kommunala servicen naggats i kanten och stora investeringar har skjutits i tiden.

Flera omorganisationer har gjorts alternativt startats för att effektivisera verksamheten. Ny nämnd är barnomsorgs- och utbildningsnämnden under vilken skola och barnomsorg delvis integrerats. Nu pågår översyn av organisationen för de tekniska förvaltningarna samt för äldreomsorgen. Under året har driftsansvaret för flera fritidsanläggningar överfört på föreningar.

Under året har rationaliseringar berört ett par hundra anställda. Många har fått nya uppgifter. Ingen uppsägning av fast anställda har behövt ske.

Utökade uppgifter

Vid 1992 års ingång tillfördes emellertid ca 400 anställda från landstinget i samband med Ädelreformen och övertagandet av de särskilda omsorgerna. Kommunen har genom skatteväxling erhållit intäkter som täckt kostnaderna för den övertagna verksamheten. Genom fortsatta effektiviseringar har kostnadsökningarna för den växande socialtjänsten kunnat begränsas. Emellertid har socialbidragen ökat med ca 50 % från föregående år.

Kultur- och fritidsintresset har under året tillgodosetts bl a genom tillskapandet av en konsthall och en friidrottsanläggning.

Den nya pendeltågtrafiken har under hösten kostat något mindre än budgeterat.

Koncernredovisning

Kommunen lämnar för första gången en koncernredovisning i enlighet med kommunallagens nya regler. Kommunkoncernens soliditet är endast 22 % vilket avspeglar de allmännyttiga bostadsföretagens känsliga läge inför förestående förändring av dessa verksamheters villkor.

Ekonomisk översikt

Samhällsekonomi

Sveriges ekonomi gick mot slutet av 1992 in i en finansiell kris. Den ekonomiska utvecklingen sedan 2 år tillbaka innebär stagnation eller till och med en viss minskad bruttonationalprodukt samtidigt som statens budgetunderskott antar oroande dimensioner.

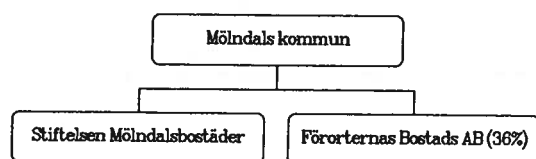
Den finansiella krisen ledde först till astronomiska räntenivåer och i steg två till flytande kronkurs med en omedelbar devalveringseffekt på ca 15 procent. I finanskrisens spår följer en politisk oklarhet om regeringens parlamentariska ställning och vändningen i konjunkturen dröjer.

Detta läge påverkar på många sätt kommunerna. Statens behov att spara försvårar givetvis kommunernas finansieringsmöjligheter, den växande arbetslösheten skapar nya stora kostnader för kommunerna, minskad sysselsättning och stagnerande löner urgröper kommunernas skatteunderlag och dessutom åsamkas kommunerna förluster i samband med den flytande kronkursen i form av kursförluster men också i form av importerad inflation.

Under 1992 har beslut fattats om en total ändring av statens system för utbetalning av kommunal-skattemedel samt ett nytt skatteutjämningsystem. Det nya skatteutjämningsystemet innebär kraftiga försämringar för Mölndals kommun (motsvarande ca 1:50 per skattekrone) vid fullt genomslag år 1995.

För att i någon mån neutralisera denna effekt samt för att möta kommunens ökade åtagande i samband med dubbelspårsutbyggnaden sökte Mölndals kommun om dispens från "skattestoppet" men fick nej från regeringen på önskemålet att höja skatten år 1993 med 47 öre.

Koncernen Mölndals kommun

Koncernbokslut

Kommunen äger samtliga andelar i Stiftelsen Mölndalsbostäder samt 36 % av aktierna i Förorternas Bostads AB (Förbo). Dessa bolag ingår i denna koncernredovisning, vars syfte är att visa en helhetsbild av koncernens ekonomiska ställning. Kommunen är dessutom ensam ägare till Mölndalshälsan AB, Mölndals Parkerings AB samt Fässbergs Bostads AB. Tillgångarnas värde i dessa tre bolag är av ringa betydelse i förhållande till kommunens balansräkning och har därför inte inkluderats i denna koncernredovisning. Detta är i enlighet med väsentlighetsprincipen i Kommunförbundets rekommendationer. Dessutom äger kommunen aktier i några regionala bolag, men ägarandelen i dessa understiger 20 % och har av detta skäl inte inkluderats i koncernredovisningen. Samtliga bolag där kommunen äger andelar, men inte ingår i koncernredovisningen redovisas separat i en särskild bolagsredovisning på sidan 55.

Stiftelsen Mölndalsbostäder

Stiftelsen startades av kommunen i syfte att tillhandahålla hyresbostäder åt invånarna i Mölndal. Mölndalsbostäders byggnation, förvaltning samt bokföring och medelsförvaltning utföres av HSB Mölndal. För närvarande uppgår antalet lägenheter till 3 418. Kommunen äger andelar till ett bokfört värde av 11,4 Mkr.

Förorternas Bostads AB (Förbo)

Förbo är ett allmännyttigt bostadsföretag, där aktierna ägs av kommunerna Härryda, Kungälv, Lerum och Mölndal samt av Göteborgs Förorters Förbund. Mölndals kommun äger 36 % vilket motsvarar ett aktiekapital på 4,4 Mkr. Förbo startades 1966 och har drygt 4 000 lägenheter samt dessutom lokaler i centrumanläggningar.

Koncernens resultat

Koncernresultatet är minus 24 Mkr. Både kommunen och stiftelsen har minusresultat. Förbo däremot redovisar en mindre vinst. Bostadsföretagens resultat har i koncernredovisningen justerats med hänsyn till olika principer för hur underhållslåneposten redovisas. Årets förändring av under-

hållslånen har rensats bort från resultaträkningen. Posten företagens resultat är mycket beroende av utvecklingen av räntekostnaderna eftersom i stort sett allt kapital är lånat.

Koncernens soliditet är 22 procent. Bostadsföretagens stora lån medför att koncernens soliditet blir mindre än hälften av moderbolagets. Sett till koncernens totala tillgångar kan konstateras att endast ca 46 procent förvaltas av kommunen.

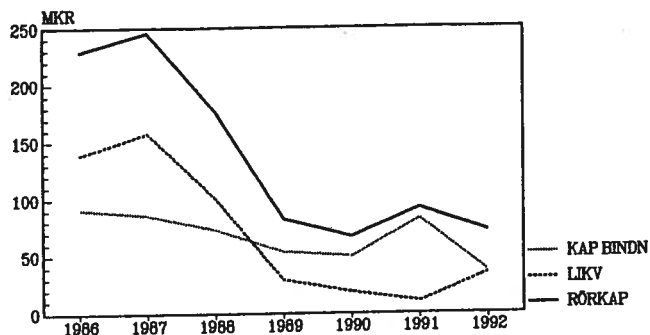
Mölnåls kommun

För 1992 redovisar Mölnåldal för första gången ett negativt resultat. Flera negativa händelser av oförutsedd art, såsom kursförluster, återköp av mark, snabbt ökande pensionsskuld, utlägg för dubbelspårsutbyggnaden har kunnat inrymmas i det redovisade resultatet och ändå är resultatet ca 8 Mkr bättre än det budgeterade resultatet. Förklaringen till att så kan ske är att nämndernas verksamhet gått hela 40 Mkr bättre än budgeterat.

Betalningsberedskap

Vid årets slut hade kommunen en likviditet på 35 Mkr. Jämfört med 1991 var detta en förbättring med ca 25 Mkr. Likviditetsförbättringen kommer dessbättre inte genom upplåning utan genom genererat betalningsöverskott i verksamheten. Åren 1989-1991 har likviditeten varit mycket låg och det är därför tillfredställande att en viss återhämtning skett. Den lägre likviditetsnivån åren efter 1988 har varit en planerad minskning. I mitten på 80-talet hade kommunen stadigt en likviditet på ca 150 Mkr men detta bedömdes som onödigt mycket varför en planerad neddragning skedde åren 1989-1991. Skulle möjligheterna till snabb upplåning försämrats genom störningar på finansmarknaden är även en likviditetsnivå på 35 Mkr i lägsta laget med hänsyn till de ganska stora likviditetssvängningar som sker under året. Här bör emellertid uppmärksammas att likviditeten under året i regel varit betydligt högre än 35 Mkr. Årsskiftet är ett av de tillfällen under året då likviditeten ligger lågt. En likviditet på 35 Mkr räcker endast till ca 1,5 veckas betalningar.

Rörelsekapitalets, likviditetens och kapitalbindningens utveckling 1986—1992

Rörelsekapital och kapitalbinding

Rörelsekapitalet har minskat med drygt 20 Mkr sedan 1991. Detta är i första hand ett resultat av att de kortfristiga skulderna ökat mycket i samband med övertagandet av ny verksamhet från landstinget. Det är positivt att kundfordringarna inte ökat. Detta gör sammantaget att kapitalbindningen minskat med ca 45 Mkr. En del av det till synes frigjorda kapitalet är emellertid bokföringsmässig avskrivning av fordringar pga bristande betalningsförmåga hos privatpersoner och konkurser i företag. Dessa avskrivningar har belastat årets resultat med 9 Mkr. Att fordringarna har minskat är också en följd av en starkare satsning på betalningsbevakning med snabbare påminnelse och kravbrev. Genom att det numera kostar både ränta och avgifter att inte sköta sina kommunala räkningar hoppas vi att kommunens kunder i fortsättningen skall bli bättre betalare.

Soliditet

	1988	1989	1990	1991	1992
Redovisad soliditet, %	82	80	63	54	50
Rensat för nya redovisningsprinciper	66	66	63	54	50

Som framgår av tabellen har kommunens soliditet de senaste fem åren sjunkit med 16 procentenheter. Detta är en jämförelse där effekterna av ändrade redovisningsprinciper för pensionskuld och semesterlöneskuld rensats bort. Nivån på kommunens soliditet orsakar oss förmodligen fortfarande viss avund från de flesta andra kommuner men den

utveckling som vi haft de senaste åren måste brytas om vi även i fortsättningen vill göra anspråk på att vara en kommun med god ekonomi. Varför har då soliditeten sjunkit?

Resultat och tillgångar

Soliditeten är beroende av två faktorer. Det ena är hur det egna kapitalet utvecklas dvs resultatets utveckling. Den andra faktorn är hur tillgångarna utvecklas och förändras. Bägge dessa faktorer bidrar till soliditetsförändringen.

	1988	1989	1990	1991	1992
Resultat- utveckling, %	2,3	0,9	-0,5	-1,5	-0,7
Förändring av tillgångarnas värde i %	0	3,7	6,9	6,6	2,6

Resultatutvecklingen är mätt genom att jämföra resultatet före extraordinära poster med det egna kapitalet.

Balansräkningens tillgångssida har fortsatt växa. Något år med nästan 7 procent och det senaste året med 2,6 procent. Tillgångsökningen har inte finansierats via rörelseresultat utan som framgår av tabellen har de senaste tre årens rörelseresultat givit negativt bidrag till soliditeten. Utvecklingen av dessa två faktorer samverkar således till att kommunens soliditet har sjunkit rejält under de senaste fem åren. Under periodens första hälft har soliditetsminskningen kunnat begränsas genom relativt stora realisationsvinster (extraordinära intäkter) i samband med försäljning av mark.

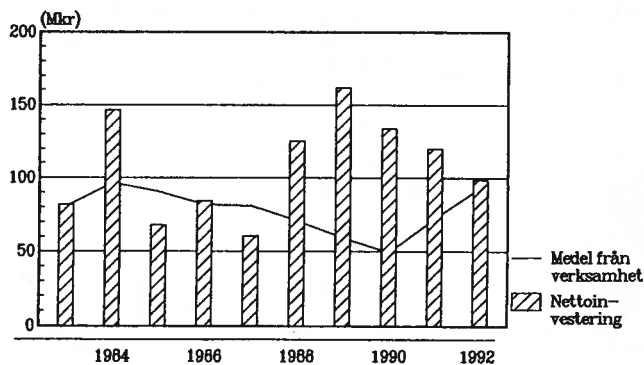
Verksamhet och finansiering

Resultatet byggs dels av relationen mellan verksamhetens intäkter och kostnader dels av hur verksamheten finansierats. Följande tabell visar resultatets beståndsdelar:

	1988	1989	1990	1991	1992
Resultat- utveckling i %	2,3	0,9	-0,5	-1,5	-0,7
Verksamhetens bidrag i %	1,8	1,8	1,1	1,6	2,8
Finansieringens bidrag i %	0,5	-0,9	-1,6	-3,1	-3,5

Från att vid periodens början bidra positivt till resultatet med 0,5 procent, tär nu istället finansieringen på resultatet med 3,5 procent. Detta är givetvis något som urholkar kommunens ekonomi och som innebär att besparingarna i verksamheten måste bli desto större. Detta förhållande har också medfört att kommunen tvingats att starkt minska investeringarna för att undvika ytterligare räntebelastning. Som framgår av not 22 har investeringsvolymen varit 63,5 Mkr lägre än budgeterat. Och även jämfört med de senaste åren är investeringarna klart lägre.

MEDEL FRÅN VERKSAMHETEN OCH NETTOINVESTERINGAR

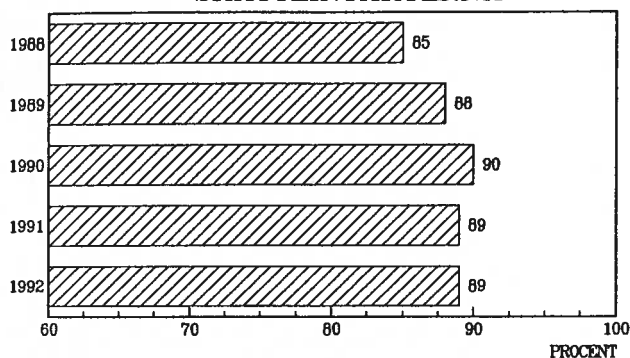

Verksamhetens positiva bidrag har de senaste tre åren dessvärre inte räckt till för att neutralisera finansieringens negativa bidrag. Totalt sett har således resultatet före extraordinära poster varit negativt sedan tre år tillbaka. En mindre återhämtning har skett för verksamheten (bättre relation mellan verksamhetens intäkter/kostnader) men den har mer än väl ätit upp av de ökande nettoräntorna.

Intäkter och kostnader

Verksamhetens intäkter har under femårsperioden ökat med 63 procent medan kostnaderna ökat med 66 procent. Här bör uppmärksammas att senaste året har en mycket stor verksamhetsvolym (Ädel och omsorg) övertagits från landstinget. Nettokostnaderna har ökat med 73 procent. Detta skall jämföras med skatteintäktsökningen som varit 70 procent. Relationen mellan verksamhetens nettokostnader och skatteintäkter illustreras av följande diagram. Här framgår att år 1990 var relationen särskilt ofördelaktig. Härefter har en viss återhämtning skett. Relationen måste förbättras ytterligare antingen genom intäktsförstärkning (skattehöjning) eller genom större besparingar än som redan skett.

NETTOKOSTNADERNAS ANDEL AV SKATTEINTÄKTERNA

Lån och borgen

Budgetens finansieringsanalys angav att kommunen 1992 skulle låna 55 Mkr. Genom den minskade kapitalbindningen, begränsade investeringar och nämndernas verksamhetsöverskott har den planerade upplåningen inte till någon del behövt genomföras. Likviditeten har ändå ökat något.

Utlandsupplåningen har orsakat oss kännbara kursförluster (ca 8 Mkr) år 1992. Här bör emellertid vägas in att räntenivån både 1992 och tidigare är varit väsentligt lägre för utlandslån och därigenom har kommunen tidigare kunnat spara räntekostnader jämfört med inhemsk upplåning.

Kommunens omfattande borgensåtagande särskilt gentemot kommunens egna bostadsföretag har växt ytterligare år 1992 och ligger nu på drygt 1,5 miljarder kronor. Genom de stora strukturförändringar som sker inom bostadssektorn blir kommunens ekonomiska risk väsentligt större än vad man

tidigare haft anledning att beakta. Borgensåtagandet har varit föremål för särskild uppmärksamhet både i samband med byggnationen i Balltorp (Blodrisikan, konkurs) och i särskilda ärenden till kommunstyrelsen. Kommunledningen har intagit en allt mer restriktiv hållning till nya framställningar om borgen.

Sammanfattning

Sedan kommunen anslutit sig till ekonomimodellen med resultaträkning, finansieringsanalys och balansräkning har vi koncentrerat oss kring ett antal viktiga begrepp som avhandlats i ovanstående analys. Begreppen kan sammanfattas i följande tabell

	1988	1989	1990	1991	1992
Likviditetsdagar	38	10	5	3	8
Soliditet i %	66	66	63	54	50
Resultatutveckling i %	2,3	0,9	-0,5	-1,5	-0,7
Förändring av tillgångars värde i %	0	3,7	6,9	6,6	2,6
Nettokostnader/skatteintäkter i %	85	88	90	89	89

Sammanställningen indikerar tydligt att ytterligare åtgärder behöver vidtagas för att bryta den trend som för närvarande snabbt försämrar Mölndals kommuns hittills goda ekonomi.

Framåtblick

För 1993 har kommunen en budget som anger ett negativt resultat på 78 Mkr. Skälet till att budgeten visar ett så dåligt resultat är främst att en planerad skattehöjning inte kunde genomföras pga skattestopp samt att den skatteutjämningsreform som nu succesivt genomförs är mycket negativ för Mölndal. År 1993 blir således inget bra år för kommunen.

Statens problem med sina finanser lär också påverka kommunerna därför kan också 1994 förväntas bli ett mycket svårt år för kommunerna.

Resultaträkning

Belopp i Mkr	Kommun					Koncern
	1988	1989	1990	1991	1992	1992
Nämndernas intäkter, not 1	527,9	571,9	678,8	817,7	860,2	1 023,1
Nämndernas kostnader, not 2	-971,5	-1 062,9	-1 230,7	-1 381,3	-1 629,6	-1 709,8
VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER	-443,6	-491,0	-551,9	-563,6	-769,4	-686,7
Skatteintäkter och generella statsbidrag, not 3	524,1	559,6	615,8	660,4	891,7	891,7
Finansiella intäkter, not 4	23,0	12,8	9,9	6,3	8,6	63,1
Finansiella kostnader, not 5	-32,4	-22,3	-24,3	-31,0	-37,2	-168,2
RESULTAT EFTER SKATTEINTÄKTER OCH FINANSNETTO (medel från verksamheten)	71,1	59,1	49,5	72,1	93,7	99,9
Avskrivningar, jmf not 16	-47,6	-49,3	-54,0	-60,5	-75,4	-90,0
Årets förändring pensionsskuld	-	-	-	-23,9	-24,2	-24,2
Extraordinära intäkter, not 6	12,9	37,4	45,9	14,4	4,5	4,5
Extraordinära kostnader, not 7	-	-27,2	-24,6	-2,0	-14,6	-14,6
ÅRETS RESULTAT (Förändring av eget kapital)	36,4	20,0	16,8	0,1	-16,0	-24,4

Finansieringsanalys

Belopp i Mkr	Kommun				
	1988	1989	1990	1991	1992
Tillförda medel					
Medel från verksamheten	71,1	59,1	49,5	72,1	93,7
Kapitalbindning, not 8	12,6	21,8	4,3	-32,9	45,5
Summa internt tillförda medel	83,7	80,9	53,8	39,2	139,2
Minskning av långfristiga fordringar	0,5	0,5	0,4	6,8	0,2
Nya lån	-	0,2	63,3	75,0	-
Försäljning av anläggningstillgångar	18,2	30,6	43,7	27,7	1,4
Övrigt	-	12,8	0,8	2,9	4,5
Summa extert tillförda medel	18,7	44,1	108,2	112,4	6,1
SUMMA TILLFÖRDA MEDEL	102,4	125,0	162,0	151,6	145,3
Använda medel					
Nettoinvesteringar, not 22	125,0	161,5	133,9	119,9	98,7
Minskning av långfristiga skulder	34,1	8,4	9,7	37,3	7,1
Övrigt	0,1	27,2	29,6	2,1	14,7
Summa använda medel	159,2	197,1	173,2	159,3	120,5
FÖRÄNDRING AV LIKVIDA MEDEL	-56,8	-72,1	-11,2	-7,7	24,8

Balansräkning

Belopp i Mkr	Kommun					Koncem
	1988	1989	1990	1991	1992	1992
TILLGÅNGAR						
Omsättningstillgångar						
Likvida medel, not 9	101,1	28,9	17,7	10,0	34,8	75,1
Kortfristig utlåning	3,5	3,0	-	-	-	45,9
Kundfordringar, not 10	68,1	68,9	74,0	118,3	102,4	99,8
Statsbidrags- och landstingsfordringar, not 11	46,1	54,8	82,7	76,2	80,6	80,6
Övriga fordringar, not 12	33,5	34,8	23,5	39,3	38,2	80,6
Lager och förråd, not 13	7,8	11,4	8,3	10,2	5,5	5,5
Summa omsättningstillgångar	260,1	201,8	206,2	254,0	261,5	387,5 ✓
Anläggningstillgångar						
Aktier och andelar, not 14	14,6	16,4	13,5	16,5	18,5	2,8
Långfristig utlåning, not 15	2,7	2,3	7,4	2,0	2,1	5,1
Inventarier, not 16	60,3	66,3	81,3	88,7	92,9	93,5
Fastigheter och anläggningar, not 16	925,0	1 023,4	1 092,1	1 131,5	1 155,9	2 823,7
Summa anläggningstillgångar	1 002,6	1 108,4	1 194,3	1 238,7	1 269,4	2 925,1
SUMMA TILLGÅNGAR	1 262,7	1 310,2	1 400,5	1 492,7	1 530,9	3 312,6
SKULDER OCH EGET KAPITAL						
Kortfristiga skulder						
Personalskatter	11,6	11,2	14,3	12,0	14,2	14,2
Leverantörsskulder, not 17	41,1	52,4	20,9	58,9	74,7	80,3
Semesterlöneskuld	-	25,4	30,8	33,6	35,9	35,9
Övriga kortfristiga skulder, not 18	30,8	30,2	73,1	57,2	65,1	125,0
Summa kortfristiga skulder	83,5	119,2	139,1	161,7	189,9	255,4 ✓
Långfristiga skulder						
Reverslån	145,5	137,3	190,9	228,5	221,4	221,4
Pensionsskuld, not 19	-	-	195,0	292,3	359,5	359,5
Övriga långfristiga skulder	-	-	-	2,9	2,9	1 758,7
Summa långfristiga skulder	145,5	137,3	385,9	523,7	583,8	2 339,6 ✓
Eget kapital, not 20						
Anläggningsskapital	857,1	971,0	808,4	715,0	685,6	585,5
Rörelsekapital	176,6	82,7	67,1	92,3	71,6	132,1
Summa eget kapital	1 033,7	1 053,7	875,5	807,3	757,2	717,6
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER	1 262,7	1 310,2	1 400,5	1 492,7	1 530,9	3 312,6

Ställda panter och ansvarsförbindelse, not 21

Redovisningsprinciper

Tillämpningar

Under 1991 antog kommunen ett nytt redovisningsreglemente som givetvis gäller som riktmärke för årsredovisningen.

Redovisningsreglementet har upprättats med utgångspunkt från en av kommun- och landstingsförbunden framtagna rekommendationer. Det knyter till stora delar an till bokföringslagens regler för den privata sektorn och till den statliga bokföringsförordningen. Nedan framgår vissa viktiga principer som beaktats i bokslut och redovisning.

Leverantörsfakturor har bokförts t o m den 11 januari 1993. Därefter har de hänförs till redovisningsåret om de uppgått till väsentliga belopp.

Löner, semesterersättningar och övriga löneförmåner har redovisats enligt kontantmetoden.

Semesterlöneskulden, de anställdas fordran på kommunen i form av sparade semesterdagar, har redovisats som en kortfristig skuld. Årets förändring av skulden redovisas bland verksamhetens nettokostnader.

Utställda fakturor efter årsskiftet, men hänförliga till redovisningsåret har i enlighet med väsentlighetsprincipen fordringsförts och tillgodogjorts årets redovisning.

Stats- och landstingsbidrag hänförliga till redovisningsåret har periodiserats.

Anläggningstillgångar tas i balansräkningen upp till anskaffningsvärdet efter avdrag för investeringsbidrag och avskrivningar, gjorda t o m redovisningsåret.

Avskrivningar beräknas på anskaffningsvärde minskat med investeringsbidrag. Linjär avskrivning tillämpas och sker i huvudsak enligt den beräknade ekonomiska livslängd som anges i kommunförbundets rekommendationer.

Kostnadsräntor hänförs till redovisningsåret har skuldförts och belastar 1992 års redovisning (upp-lupna räntor).

Pensionsskulden redovisas som en långfristig skuld i balansräkningen. Den årliga förändringen har bokförts efter resultatsteg två i resultaträkningen. Här ingår inte den del av skuldökningen som är hänförlig till att KPA (Kommunernas pensionsanstalt) förändrat beräkningsmodellen och att skulden 1991 var för lågt beräknad hos KPA.

Pensionsskulden för lärare ingår men motsvaras av ett statligt åtagande om finansiell ersättning för kommunernas pensionskostnader fr o m 1995. Ut-fästelsen kommer att infrias genom bidrag av generell natur och kan därför inte beloppsmässigt identifieras. Pensionsutbetalningar för lärare fram till 1995 ingår ej i skulden då staten står för dessa.

Ändrade redovisningsprinciper

Pensionsskulden redovisas fr o m 1990 i balansräkningen. Väsentliga nyckeltal för åren 1988-1989 har justerats med hänsyn till detta.

Semesterlöneskulden redovisas fr o m 1989 i balansräkningen och den årliga ökningen fr o m 1990 bland verksamhetens kostnader.

Kommunerna har fr o m 1991 rätt att lyfta moms. Bruttokostnaderna t o m 1990 är därför inte jämförbara med de två senaste åren.

Redovisningsmässig avskrivning av osäkra fordringar har 1992 skett i enlighet med redovisningsreglementet. Jämfört med tidigare år innebär detta en väsentlig uppsnabbning av avskrivningarna (ca 1 år) och därmed en extra belastning år 1992.

Koncernredovisningsprinciper

Avgränsningen av vilka bolag som ska ingå i kommunens koncernredovisning har skett enligt Kommunförbundets rekommendationer. Här framgår att alla bolag där kommunen har ett väsentligt inflytande eller ekonomiskt åtagande bör inkluderas, men med en nedre gräns på ett aktie- eller andelsinnehav på 20 %. En ytterligare bedömningsgrund ska också vara om företagets omsättning och/eller tillgångar är av väsentlig betydelse i förhållande till kommunens resultat- och balansräkning. Om företaget är av ringa omfattning måste

en bedömning göras om det tillför ytterligare väsentlig information att upprätta en koncernredovisning med dessa bolag. Detta gäller oavsett andelsinnehav (väsentlighetsprincipen). Utifrån dessa rekommendationer har kommunen valt att enbart inkludera Förörternas Bostads AB och Stiftelsen Mölndalsbostäder i sin koncernredovisning.

Koncernredovisningen har upprättats enligt förvärvsmetoden med proportionell konsolidering. Förvärvsmetoden innebär att kommunens bokförda värden på aktier i dotterbolagen eliminerats mot dotterbolagens egna kapital vid förvärvstillfället. Någon elimineringsdifferens vid förvärvet har inte uppstått. Koncernens eget kapital utgörs därför av

kommunens eget kapital samt den del av dotterbolagens eget kapital som upparbetats efter förvärvet. Proportionell metod innebär att endast ägda andelar av varje tillgångs- och skuldpost samt intäkts- och kostnadspost tagits in i koncernbalansräkningen respektive koncernresultaträkningen.

Obeskattade reserver i bolagen har koncernbalansräkningen betraktats som eget kapital. I koncernresultaträkningen har bolagens bokslutsdispositioner återförts. Bostads- och underhållslåneposterna i bolagen har avräknats eget kapital.

Interna poster av väsentlig betydelse mellan kommunen och bolagen har eliminerats. Dotterföretagens principer för avskrivningar har inte anpassats till kommunens avskrivningsprinciper.

Noter

Not 1 Verksamhetens intäkter

Mkr	1991	1992
Driftredovisning	1 001,0	1 123,5
./. Interna poster	183,3	263,3
Verksamhetens intäkter	817,7	860,2

Med verksamhetens intäkter avses samtliga intäkter utom skatteintäkter och finansiella intäkter. Kommuninterna mellanhavanden exkluderas.

Not 2 Verksamhetens kostnader

Mkr	1991	1992
Driftredovisning	1 761,1	2 127,5
+ Ökad semesterlöneskuld	2,9	0,6
./. Kapitalkostnader	189,8	225,6
./. Övriga interna poster	183,3	263,3
./. Skillnad faktisk och kalk personalförsäkringsavg och pension	9,6	9,6
Verksamhetens kostnader	1 381,3	1 629,6

Här redovisas kommunens driftkostnader samt faktiska kostnader för pensioner och personalförsäkringar. Kapitalkostnaderna, som är en internkostnad mellan kommunens finansförvaltning och verksamheterna, i form av avskrivningar och intern ränta exkluderas. Kommuninterna mellanhavanden exkluderas.

Not 3 Skatteintäkter och generella statsbidrag

Mkr	1991	1992
Kommunalskatt	717,0	1 027,8
+ Sjömansskatt	2,4	2,1
+ Hundskatt	0,3	0,3
./. Generell skatteutjämn avg	32,1	53,6
./. Särskild skatteutjämn avg	2,8	3,6
./. Avräkningsskatt	24,4	58,3
./. Kostnadsutjämnung ÅDEL	-	24,4
./. Mellankommunal kostnadsutjämn	-	2,3
+ Finansiellt bidrag, landstinget	-	3,7

Skatteintäkter	660,4	891,7
----------------	-------	-------

Skatteintäkterna, som består av kommunalskatt, sjömansskatt och hundskatt, netto redovisas i resultaträkningen tillsammans med utjämningsavgifter som främst betalas till staten.

Not 4 Finansiella intäkter

Mkr	1991	1992
Räntor, medelsplacering	5,0	7,3
Räntor, utlämnade lån	0,5	0,1
Dröjsmålsräntor	0,1	0,4
Kursvinster på utlandslån	0,7	0,8

Finansiella intäkter	6,3	8,6
----------------------	-----	-----

De finansiella intäkterna består av ränteintäkter på likvida medel, utlånade medel, erhållna dröjsmålsräntor samt kursvinster på utlandslån.

Not 5 Finansiella kostnader		
Mkr	1991	1992
Räntor, långfristig upplåning	25,3	28,2
Räntor, checkkredit	0,7	0,1
Räntor, förvaltade medel	0,4	0,3
Räntor, leverantörsskulder	2,4	-
Kursförluster på utlandslån	2,2	8,6
Finansiella kostnader	31,0	37,2

De finansiella kostnaderna består av räntor på räntebärande kortfristiga och långfristiga lån samt kursförluster på utlandslån.

Not 6 Extraordinära intäkter		
Mkr	1991	1992
Försäljning bostadshus	14,4	-
Resultatreglering, landstinget	-	4,5
Extraordinära intäkter	14,4	4,5

Här redovisas bl a realisationsvinster vid försäljning av anläggningstillgångar.

Not 7 Extraordinära kostnader		
Mkr	1991	1992
Del av Balltorp 1:34 (återköp)	-	4,9
Kryddpepparn (återköp)	-	7,3
Blodrisken (borgen)	-	2,1
Förlust försäljn Rosendal	-	0,2
Förvärvslån (borgen)	-	0,1
Förlusttäckn Mölndalsbuss AB	0,5	-
Övrigt bl a nedskrivning	1,5	-
Extraordinära kostnader	2,0	14,6

Not 8 Finansieringsanalysen		
Mkr	1991	1992
Kapitalbindning		
Fordringar och förråd	244,0	226,7
./ Kortfristiga skulder	161,7	189,9

Kapitalbindning	82,3	36,8
Förändring från föregående år	+32,9	-45,5

Förändringen av kapitalbindningen, dvs kortfristiga fordringar och förråd minus kortfristiga skulder, redovisas i finansieringsanalysen. En ökad kapitalbindning binder resurser och är en negativ post i finansieringsanalysen. En minskning av fordringar/förråd eller ökning av kortfristiga skulder frigör istället resurser och åkar därför tillförda medel i finansieringsanalysen.

Försäljning av anläggningstillgångar. Här avses sådan försäljning som inte har ett direkt samband med investeringsverksamheten.

Not 9 Likvida medel		
Mkr	1991	1992
Kassa	0,2	0,3
Postgiro	0,8	4,0
Bank	9,0	30,5
Likvida medel	10,0	34,8

Not 10 Kundfordringar		
Mkr	1991	1992
Fordringar konsumtionsavg	76,0	75,5
Fakturafordringar	42,3	26,9
Kundfordringar	118,3	102,4

Här redovisas kortfristiga kundfordringar som har en förfallotid på ett år eller mindre från balansdagen räknat.

Not 11 Statsbidrags- och landstingsfordringar		
Mkr	1991	1992
Barnomsorg	-	37,5
Social omsorg	55,5	18,1
Bostadsbidrag	15,6	18,3
Övriga statsbidrag	4,5	6,1
Fordringar landsting	0,6	0,6

Statsbidrags- och landstingsford	76,2	80,6
---	-------------	-------------

Not 12 Övriga fordringar		
Mkr	1991	1992
Fordran, GLAB	5,6	1,1
Fordran, GRYAAB	-	2,8
Fordran, mervärdesskatt	-	3,2
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	22,6	28,5
Övrigt	11,1	2,6

Övriga fordringar	39,3	38,2
--------------------------	-------------	-------------

Not 13 Lager och förråd		
Mkr	1991	1992

Vid utgången av resp år fanns följande lager och förråd:

- olja	2,4	0,8
- kol	3,9	3,6
- torv	1,6	-

Summa lager	7,9	4,4
--------------------	------------	------------

Stadskontoret (gåvor)	0,1	0,1
Gatukontorets förråd	0,9	0,6
Energiverkets förråd	1,3	0,4

Summa förråd	2,3	1,1
---------------------	------------	------------

Not 14 Aktier och grundfondskapital

Mkr	1991	1992
Fässbergs Bostads AB	0,1	0,1
GRAAB	0,6	0,6
GRYAAB	0,7	0,7
FÖRBO	4,4	4,4
Kommunaktiebolaget	-	-
Mölnadalshälsan	0,1	0,1
Mölnalds Parkerings AB	0,7	0,7
REFAB	0,1	0,1
GLAB	0,1	0,1
Stiftelsen Mölnaldsbostäder (grundfundsmedel)	9,6	11,4
	16,4	18,2
Andelar	-	-
Bostadsrätter (48 lgh 1992)	0,1	0,3
	16,5	18,5

Not 15 Långfristig utlåning

Mkr	1991	1992
Kommunlåneinstitutet	0,2	0,2
Gatubyggnadslån, fjärrvärme	1,8	1,9
Summa långfristig utlåning	2,0	2,1

Här redovisas långfristiga lån som har en förfallotid som överstiger ett år från balansdagen räknat.

Not 16 Fastigheter, anläggningar och inventarier

Mkr	1991	1992
Markreserv	2,4	3,8
Verksamhetsfastigheter	560,1	559,2
Fastigheter för affärsverksamh	329,7	352,8
Publika fastigheter	221,7	225,1
Fastigheter för annan verksamh	17,5	15,0
Inventarier	88,7	92,9
Summa	1 220,1	1 248,8
Bokfört värde 1 jan	1 173,4	1 220,1
+ Fastighetsförvärv	6,7	14,2
./. Fastighetsförsäljning	42,3	11,7
+ Bruttoinvesteringar	163,5	130,3
./. Investeringsbidrag	38,8	37,6
./. Avskrivningar	60,5	65,7
./. Engångsavskrivningar		
Glasbergsskolan		1,5
Gamla brandstationen		0,5
Dubbelspåret		7,5
+ Uppskrivningar	5,1	8,9
./. Nedskrivningar (real förlust)	1,4	0,2
+ Realisationsvins	14,4	
Bokfört värde 31 december	1 220,1	1 248,8

Med inventarier avses maskiner och inventarier m m som har en ekonomisk livslängd som överstiger tre år.

Uppskrivningar har förts direkt mot posten eget kapital i balansräkningen. Beloppet består av mellanskillnaden av försäljningsintäkter för iordningsställd mark och bokfört värde. Differensen förs ej mot resultaträkningen på grund av att kommunens markreserv är nettoredo-visad och saknar värde per fastighet. En pågående utredning resulterar sannolikt i specifikation och ny värdering till nästa årsredovisning.

Not 17 Leverantörsskulder

Mkr	1991	1992
Leverantörsskulder	58,9	74,7
Summa leverantörsskulder	58,9	74,7

Leverantörsskulder med en förfallotid inom ett år eller mindre från balansdagen redovisas här.

Not 18 Övriga kortfristiga skulder

Mkr	1991	1992
Mervärdesskatteskuld	5,1	-
Upplupna räntor	6,8	6,6
Ej realiserade kursförluster	2,2	10,4
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	15,7	11,4
Reverslån, kortfristiga	6,2	6,2
Övrigt	21,2	30,5
Summa	57,2	65,1

Kommande års amorteringar har bokförts som kortfristig skuld.

Not 19 Pensionsskuld

Mkr	1991	1992
Pensionsskuld	292,3	359,5

Kommunens pensionsskuld är fr o m 1990 redovisad i balansräkningen. Tidigare redovisas den som ansvarsförbindelse. Beräkningen grundas på uppgifter från KPA.

Den årliga uppräknings av skulden har redovisats som kostnad i resultaträkningen. Se vidare under redovisningsprinciper.

Not 20 Eget kapital

Mkr	1991	1992
Ingående eget kapital	875,5	807,3
Årets resultat	+0,1	-16,0
./. Pensionsåtagande	73,4	43,0
+ Uppskrivning	5,1	8,9
Eget kapital 31 december	807,3	757,2

Not 21 Ställda panter och ansvarsförbindelser

Mkr	1991	1992
Borgensförbindelser ¹⁾		
Stiftelsen Mölndalsbostäder ²⁾		921,3
FÖRBO ²⁾		235,2
GLAB		207,2
Övriga regionala bolag		39,6
Småhus och förvärvslån		108,3
Föreningar		9,2
Övrigt		0,4
Summa borgensförbindelser	1 380,2	1 521,2

Förvaltningsuppdrag

Förvaltade fonder	0,7	0,7
-------------------	-----	-----

¹⁾ Kvarstående låneskuld per den 31 december 1992 där kommunen har tecknat borgen

²⁾ Borgen gentemot kommunens företag (koncerninterna)

Not 22 Investeringsverksamhet

Mkr	Budget 1992	Redovisat 1992	Avvikelse	Ombudgetering
Större investeringsprojekt				
Omsorgsfastigheter	7,3	7,3	0	0
Centralförråd	4,3	2,8	+1,5	1,5
Nya servisledningar GN	3,8	4,3	-0,5	-
Nya Kikåstippen	6,3	0,2	+6,1	-
Vattenverket	21,2	5,7	+15,5	1,5
Åtgärdsplan miljöstörning	2,5	0,7	+1,8	-
Åtgärder mot ovidkommande vatten	3,0	2,7	+0,3	-
Energiverket förråd och kontor	29,5	18,8	+10,7	0,1
Riskulla-Aminogatan	3,5	1,3	+2,2	0,3
Miljöåtgärder skolfastigheter	7,4	7,4	0	-
Skola i Kikås	3,6	1,4	+2,2	0,2
Fässbergsgymnasiet	4,1	1,3	+2,8	4,2*
Inventarier omsorgerna	2,4	2,4	0	-
Dubbelspåret	10,0	7,5	+2,5	1,4
Bostadsprojekt				
Hultet	2,3	0,5	+1,8	-
Espås	0,5	1,3	-0,8	-
Verksamhetsområden				
Kongegården	3,6	0	+3,6	-
Inkomster				
Markförsäljning	32,7	10,5	-22,2	-
Gatukostnadsersättning	8,8	5,0	-3,8	-
Anslutningsavgifter VA	11,7	10,8	-0,9	-
Engångsavgifter, el	1,5	1,5	0	-
Engångsavgifter, fjärrvärme	3,1	1,4	-1,7	-
Övriga projekt (netto)	104,7	62,3	+42,4	8,3
SUMMA (nettoinvesteringar)	162,2	98,7	+63,5	17,5

* inkluderar överföring av 1,4 Mkr från annat objekt

Personal

De flesta av en kommuns verksamheter är mycket personalintensiva. Därmed är personalen den viktigaste resursen för att fullgöra kommunens uppgift i form av bra och effektiv service till invånarna. Under 1992 utgjorde kostnader relaterade till personalen 56 % eller ca 920 Mkr av kommunens samlade bruttokostnader.

Antal anställda

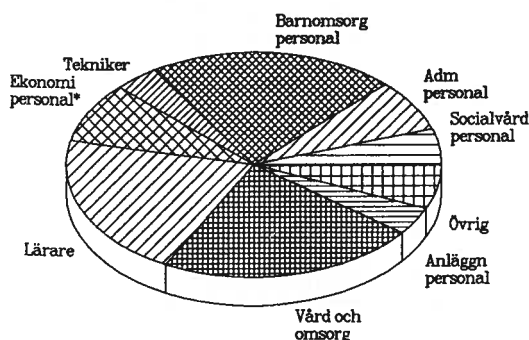
Den 31 december 1992 var antalet tillsvidareanställda 3 809. Jämfört med 1991 har antalet anställda minskat med 52 om man inte räknar med de personalgrupper som övertagits från landstinget.

Tillsvidareanställd personal per förvaltning		
Förvaltning	1991	1992
Möln dal Energi	78	76
Fastighetskontoret	145	134
Fritidskontoret	89	87
Gatukontoret	150	148
Kulturförvaltningen	57	55
Miljö- o hälsoskydds-kontoret	10	10
Personalkontoret	16	15
Räddningstjänsten	89	89
Barnomsorgs- o utbildningsförv	1 037	1 978
Socialtjänsten	1 699	1 117
Stadsarkitektkontoret	24	24
Stadsingenjörskontoret	26	24
Stadskontoret	55	52
Totalt	3 475	3 809

Personalomsättningen bland de tillsvidareanställda var 8,5 %. Här ingår även den interna rörligheten.

Under 1992 avgick 75 personer på grund av uppnådd pensionsålder.

PERSONALKATEGORIER

*) (lokalvårdare, kökspersonal etc)

Personalkostnader

Den totala lönekostnaden för 1992 inkl arbetsgivaravgifter m m uppgick till 865 Mkr. Kostnaderna fördelade sig enligt följande:

	1991	1992
Lönekostnader (exkl nedan spec)	500,0	576,0
Lön sjuk- o föräldraled	2,3	14,2
Obekväm arbetstid	8,8	18,1
Övertid	7,3	7,3
Jour och beredskap	2,3	2,2
Beredskapsavtalet	5,4	8,3
Särskilda inskoln platser	1,2	2,1
Arvoden politiker	5,4	6,1
Arbetsgivaravgifter	201,1	219,8
Försäkringspremier	10,1	10,6
Totalt	743,9	864,7

Genom att personalintensiv verksamhet övertogs från landstinget ökade lönekostnaderna kraftigt. Kostnaderna för obekväm arbetstid fördubblades eftersom de nya verksamheterna omfattar flera stora enheter med ständig bemanning.

Under 1992 betalade kommunen ut 7,5 Mkr i pensioner. Den särskilda löneskatten på pensionerna uppgick till 1,7 Mkr. För 1991 var motsvarande belopp 6,5 respektive 1,1 Mkr.

Kommunen övertog 1992 kostnaderna för hela sjuklönen under de första 14 dagarna av varje sjukperiod. För att kompensera detta sänkte staten arbetsgivaravgifterna med 2,3 procentenheter. Denna reform innebar en merkostnad på drygt 1,3 Mkr för kommunen som arbetsgivare.

Löneutveckling

Under våren 1991 träffades ett tvåårigt så kallat "stabiliseringsavtal". Innebörden av detta löneavtal, som hade en tydlig låglöneprofil, har varit att löneökningar utöver avtalet skulle förbjudas. Löneavtalet innehöll dock utrymme för en revisionsförhandling och en löneplansjustering.

Löneplanen för SKAF-kollektivet höjdes med knappt 2 % medan löneplanen för lärarna höjdes med 2,8 %. I de lokala revisionsförhandlingarna höjdes lönerna för TCO med 3,9 % och SACO med 3,6 %. Det utrymme, utöver löneplansjusteringen, som de SKAF-anställda fick dela på uppgick till 1,94 %. Lönehöjningarna trädde i kraft fr o m den 1 april 1992.

Mölnalds kommun har tillämpat "stabiliseringsavtalet" mycket strikt. Detta tillsammans med en helt förändrad arbetsmarknad har inneburit att tidigare löneglidning helt har upphört.

Frånvaro

Sjukfrånvaron under 1992 var i genomsnitt 29,4 dagar fördelade på 2 sjuktillfällen per anställd. Detta innebär en minskning jämfört med 1991 då antalet sjukdagar var i genomsnitt 30,8 fördelade på 2,1 sjuktillfällen.

Den högsta sjukfrånvaron återfinns bland städpersonal, assistenter och kanslisters, ekonomipersonal och personal inom vård och omsorg. Detta är klart kvinnodominerade yrkeskategorier och de anställda har ofta en ansträngande arbetsmiljö vilket leder till förslitningsskador. Deras sjukskrivningar sträcker sig också ofta över en längre period.

Frånvaron på grund av föräldraledighet uppgick till i genomsnitt 16,7 dagar och på grund av studier 3,7.

Arbetsmiljö

Kommunstyrelsen har under 1992 fastställt en arbetsmiljöpolicy för Mölnalds kommun.

Arbetsgivaransvaret för anpassning och rehabilitering ligger numera ute i linjeorganisationen. Även centralt bedrivs ett aktivt arbete i form av övergripande kontakter och stöd till förvaltningarna. Under 1992 beviljades fastighetskontor 861 Tkr från Arbetslivsfonden för att genomföra ett arbetsplatsprogram för lokalvården. Gatukontoret erhöll också 606 Tkr för olika projekt.

Nära 60 personer har under året deltagit i den grundläggande arbetsmiljöutbildningen på 40 timmar som genomförts för arbetsledare och skyddsombud. Dessutom har ca 550 personer deltagit i övriga arbetsmiljöutbildningar. Dessa statsningar kostade sammanlagt 138 Tkr.

Utbildning

Under 1992 deltog 518 personer i kommunens internutbildningar exkl arbetsmiljöutbildningar. Utbildningsinsatser genomfördes inom områdena ADB, ekonomi, avtal- och arbetsrätt, kommunal förvaltningskunskap, personalutveckling och jämställdhet.

Kursledare rekryterades i första hand internt. Genom att anlita egna kursledare som har hög kompetens inom sina yrkesområden och samtidigt använda stadshusets lokaler kunde kostnaderna begränsas.

Den totala kostnaden för internutbildning exkl arbetsmiljöutbildningar uppgick till 243 Tkr.

Företagshälsovård

Kommunen är ansluten till Mölnaldshälsan AB. Den service som erbjuds är i huvudsak inriktad på förebyggande hälsovård. En viss sjukvård ingår som en del i rehabiliteringsarbetet. Under 1992 var kostnaderna för företagshälsovården 805 kronor per anställd.

Övertalighet

För att möta en förestående övertalighet antog kommunfullmäktige i april 1992 ett handlingsprogram för omställning och övertalighet. En omställningsgrupp bildades där samtliga förvaltningschefer ingår. Dessutom utsågs en arbetsgrupp och en facklig referensgrupp.

Rutiner fastställdes för hur arbetet med övertaligheten skall bedrivas. Ett program för trygghetsåtgärder togs fram och 5 Mkr avsattes för omställningsåtgärder.

Omställningsgruppen antog en policy vars målsättning är att alla övertaliga så långt som möjligt skall beredas andra arbetsuppgifter i kommunen.

Vid de större förvaltningarna har ett intensivt rationaliserings- och effektiviseringsarbete inneburit att övertalighetsproblematiken hittills har kunnat bemästras genom att uppkomna vakanser inte återbesätts. Vid andra förvaltningar har det inte varit möjligt att undvika övertalighet.

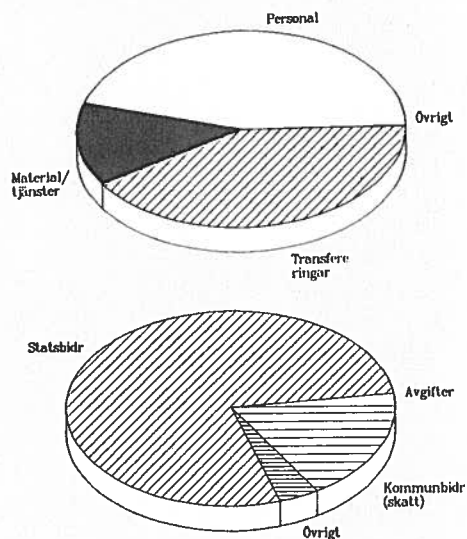
Arbetsmarknads- och invandrarämnden

Ordförande: Dagmar Callgard (fp)
Förvaltningschef: Ingemar Ekström

Arbetsmarknads- och invandrarämnden handlägger frågor som rör kommunens insatser vid arbetslöshet och samordnar kommunens flyktingmottagning och invandrarservice.

Nämnden sorterade fram till 1991 under rubriken skolstyrelsen.

EKONOMI	KOSTNADS-/INTÄKTSSTRUKTUR			
Mkr	1989	1990	1991	1992
RESULTATRÄKNING				
Intäkter				24,4
Kostnader				24,7
Verksamhetens nettokostnader				-0,3
Kommunbidrag				4,8
Interna räntekostnader				-
Resultat efter kommunbidrag				4,5
Avskrivningar				-
ÅRETS RESULTAT				4,5

Årets resultat

Av nämndens totala resultat på 4,5 Mkr, kan 2,3 Mkr hänföras till verksamheten för arbetsmarknadsåtgärder. Under hösten placerades inga personer i beredskapsarbeten eftersom staten stoppade dessa. Överskottet kommer att användas för att stärka arbetsmarknadsåtgärderna under 1993.

Hantverksgården är en ny verksamhet där full volym ännu inte har uppnåtts och som följaktligen ger ett överskott 1992. Av det totala anslaget på 1 Mkr har endast 40 % förbrukats.

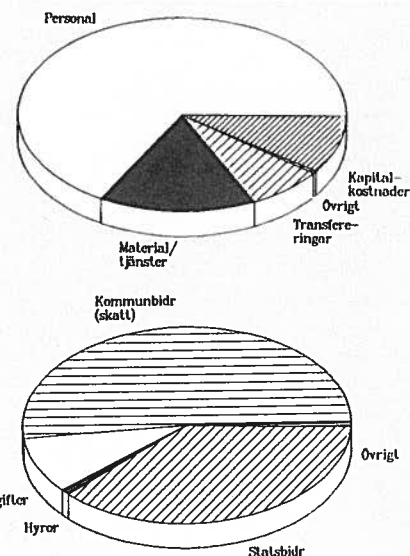
Flyktingverksamhetens totala intäkter uppgår till 18,1 Mkr, medan kommunens kostnader för denna verksamhet stannar på 14,1 Mkr. Detta trots att socialbidragskostnaderna för flyktingar blivit 4 Mkr högre än budgeterat, totalt 10 Mkr. Överskottet i 1992 års verksamhet beror på att kommunen fick en övergångsersättning för kostnader i samband med att statsbidragssystemet ändrades 1990.

Barnomsorgs- och utbildningsnämnden

Ordförande: Wiviann Lindell (m)
Förvaltningschef: Ingemar Ekström

Nämnden ansvarar för planering och samordning av verksamheterna barnomsorg och utbildning. Barnomsorgen omfattar öppen förskola, deltidförskola, daghem, fritidshem och familjedaghem. Inom utbildningssektorn finns särskola, grundskola, gymnasieskola, vuxenutbildning, särvtux, uppdragsutbildning, uppföljningsansvar för ungdomar under 20 år, svenska för invandrare samt musikskola.

EKONOMI Mkr	KOSTNADS-/INTÄKTSSTRUKTUR			
	1989	1990	1991	1992
RESULTATRÄKNING*)				
Intäkter	139,5	178,1	193,3	323,5
Kostnader	277,3	328,4	357,7	594,6
Verksamhetens nettokostnader	-137,8	-150,3	-164,4	-271,1
Kommunbidrag	171,7	186,8	198,6	354,0
Interna räntekostnader	-22,2	-22,4	-27,0	-45,8
Resultat efter kommunbidrag	11,7	14,1	7,2	37,1
Avskrivningar	-10,3	-11,0	-12,8	-17,9
ÅRETS RESULTAT	1,4	3,1	-5,6	19,2
INVESTERINGAR				
Nettoinvesteringar	45,5	27,1	26,5	3,4
Budgeterad nettoinvestering	49,0	34,3	31,2	7,4
Differens	3,5	7,2	4,7	4,0

*) Observera att för åren 1989-1991 ingår barnomsorgen i socialnämndens årsredovisning.

Årets resultat

Barnomsorgs- och utbildningsnämndens bruttoomslutning uppgår till 658,3 Mkr inklusive kapital-kostnader. Med intäkter på 323,5 Mkr är nettot 334,8 Mkr. Detta ger ett överskott mot budget på 19,2 Mkr eller 3 % av bruttoomslutningen.

BARNOMSORG

Ekonomi Mkr	1989	1990	1991	1992
Intäkter	81,8	95,5	112,6	121,7
Kostnader	162,1	188,4	205,4	234,0
Nettokostnad	-80,3	-92,9	-92,8	-112,3
Kommunbidrag	77,7	91,0	104,4	128,4
Årets resultat	-2,6	-1,9	11,6	16,1

Prestationer Tkr	Budget		
	1991	1992	1992
Deltidsförskolor			
Antal platser	536	576	491
Nettokostnad i genomsnitt per barn och år	11 336:-	10 980:-	11 925:-
Daghem			
Antal platser	1 702	1 698	1 695
Nettokostnad i genomsnitt/pl/år	29 330:-	37 985:-	34 604:-
Fritidshem			
Antalet platser	501	530	590
Nettokostnad per plats och år	18 507:-	24 338:-	14 428:-
Familjedaghem			
Antalet placerade barn	1 124	1 160	1 158
Nettokostnad i genomsnitt/pl/år			
- förskolepl (35 t/v)	31 191:-	33 120:-	29 801:-
- skolbarnspl (18 t/v)	18 033:-	23 520:-	18 522:-

Verksamheterna inom barnomsorgen omsluter totalt 234 Mkr, varav 182 Mkr (78 %) är personalkostnader.

Barnomsorgens överskott blev totalt 16,1 Mkr. 4,8 Mkr beror på högre avgiftsintäkter än budgeterat pga att ca 100 fler barn kunde placeras under våren och ca 80 under hösten. Dessutom har avgiftshanteringen effektiviserats genom det debiteringssystem som infördes 1991. Statsbidragen pga fler barn i verksamheten har gett ett överskott på ca 0,9 Mkr.

Familjedaghemsverksamheten ger ett överskott på ca 2,1 Mkr beroende på färre placerade barn under våren men också på det pågående arbetet med bättre budgetplanering och effektivare uppföljning. Verksamheten för alternativ barnomsorg ger ett överskott på ca 0,8 Mkr pga att ett planerat föräldrakooperativt daghem ej kom igång med sin verksamhet under hösten. Daghem, fritidshem, deltidsgupper och öppna förskolor visar ett överskott på ca 7 Mkr. Anledningen är att föreståndarna som har totalt budgetansvar för sina verksamheter visat prov på stor kostnadsmedvetenhet.

Möjligheten att helt disponera sina eventuella överskott för större projekt/satsningar i verksamheten har också bidragit till överskottet. Vidare har redan under 1992 skett en anpassning till den minskade budgeten 1993.

GRUNDSKOLA

Ekonomi Mkr	1989	1990	1991	1992
Intäkter	89,4	118,6	118,5	4,3*
Kostnader	129,4	159,5	197,1	198,6
Nettokostnad	-40,0	-40,9	-78,6	-194,3
Kommunbidrag	37,4	40,9	65,6	197,2
Årets resultat	-2,6	0	-13,0	2,9

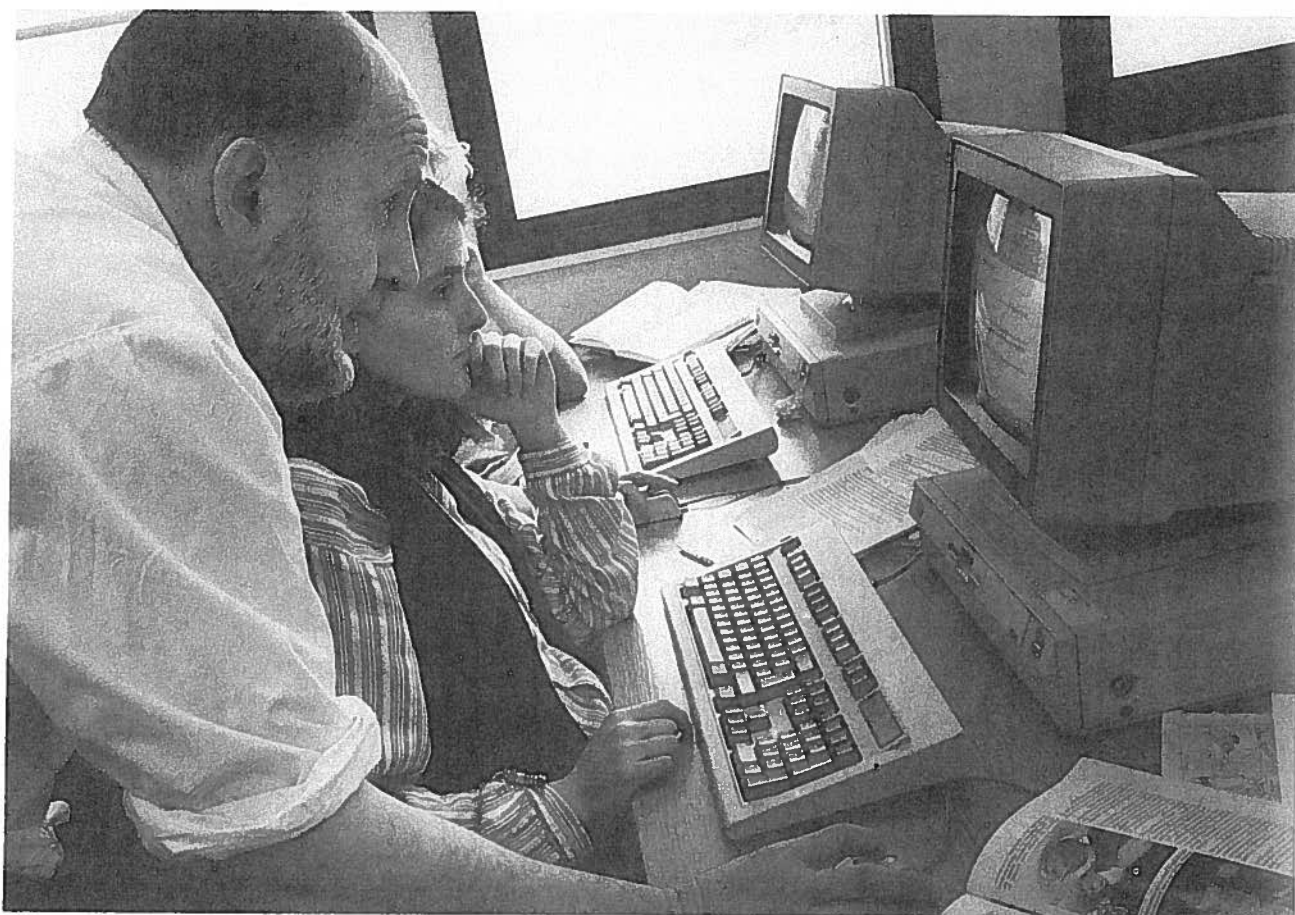
Prestationer Tkr	1991	Budget 1992	1992
Grundskola			
Antal elever		5 300	5 299
Nettokostnad/elev i Mölndals skolor	14 758:-	14 407:-	36 002:-*
Undervisningsmedel			
kostnad/elev	1 247:-	1 303:-	1 174:-
Musikskola			
Antal elever-kursdelt	3 837	4 000	3 882
Kostnad/undervisningstimme	241:-	231:-	250:-
Skolskjutsar			
Elever med skolskjuts	363	400	355
Nettokostnad per elev	4 328:-	4 460:-	4 455:-

Verksamheterna inom utbildning omsluter totalt 441 Mkr. Av dessa utgör grundskolan 199 Mkr, gymnasieskolan 85 Mkr och vuxenutbildningen 13 Mkr (samtliga exkl lokalkostnader).

Personalkostnaderna för grundskolan, totalt 146 Mkr, underskred budgeterade medel med 4,4 Mkr. Vissa sparåtgärder som sattes in fr o m höstterminen samt lägre kostnader för tjänstledigheter med lön är främsta orsakerna till överskottet.

Kommunen har ca 21 elever i andra kommuners skolor - främst skolor med särskilda insatser samt ca 98 elever i fristående skolor. Kostnaderna uppgår till 4,5 Mkr, varav 2,2 avser fristående skolor. Underskottet på 2,8 Mkr orsakas framförallt av högre interkommunala ersättningar och nya ersättningsregler för fristående skolor från höstterminen.

*Dataundervisning blir allt viktigare i Mölndals skolor. Den här bilden är tagen på Fässbergsgymnasiet.
Foto Boel Ferm*

GYMNASIESKOLA

Ekonomi Mkr	1989	1990	1991	1992
Intäkter	26,4	30,8	48,0	10,9*
Kostnader	42,5	51,0	77,5	85,3
Nettokostnad	-16,1	-20,2	-29,5	-74,4
Kommunbidrag	16,4	19,6	27,1	72,4
Årets resultat	0,3	-0,6	-2,4	-2,0

Prestationer Tkr	1991	Budget 1992	1992
Antal elever	1 316	1 340	1 289
Undervisningsmedel, kostnad per elev	2 263:-	2 138:-	2 173:-
Kostnad/elev i Mölndals skolor	37 457:-	34 873:-	38 814:-

För 636 gymnasieelever i andra kommuner och landsting har nämnden betalt 32,2 Mkr. Samtidigt har man erhållit 9,9 Mkr för 143 gymnasieelever

från andra kommuner. Detta är netto 1,1 Mkr mer än budgeterat.

Gymnasieelevernas reseersättningar uppgår till 3,0 Mkr, vilket pga kraftiga prisökningar innebär ett överskridande av budgeten på 0,5 Mkr.

VUXENUTBILDNING

Ekonomi Mkr	1989	1990	1991	1992
Intäkter	7,1	8,2	8,8	3,8*
Kostnader	9,2	10,4	12,4	13,2
Nettokostnad	-2,1	-2,2	-3,6	-9,4
Kommunbidrag	2,6	2,4	2,6	13,8
Årets resultat	0,5	0,2	-1,0	4,4

Prestationer Tkr	1991	Budget 1992	1992
Antal kursdeltagare	2 997	3 000	2 826
Kostnad/kursdeltagare i Mölndal	2 381:-	3 564:-	2 537:-

Vuxenutbildningen exklusive Svenska för invandrare (Sfi) och Uppdragsutbildning omsluter 7,2 Mkr. Neddragen volym från hösten ger ett överskott på ca 1,6 Mkr.

Sfi kostar totalt 1,5 Mkr. Kostnadseffektiv hantering samt snabb genomströmning av eleverna ger ett plusresultat på ca 0,7 Mkr.

Uppdragsutbildningen uppgick till 4,0 Mkr och genererar ett överskott på 0,8 Mkr, som kommer att användas till reinvestering i datautrustning till kurser som fortsätter under vårterminen 1993.

SÄRSKOLA

Ekonomi	1989	1990	1991	1992
Mkr				
Intäkter				12,0
Kostnader				24,4
Nettokostnad				-12,4
Kommunbidrag				10,1
Årets resultat				-2,3

Särskoleverksamheten i Mölndal fördes över från landstinget den 1 januari 1992. Årets negativa resultat orsakas främst av att man inte fått statsbidrag som motsvarar verksamhetens omfattning. Bidraget uppgick till 4,8 Mkr mot budgeterade 7,4 Mkr.

ÖVRIGT

Prestationer	Budget		
	1991	1992	1992
Tkr			
Skolmältider			
Andel grundskoleelever som äter i %	89	90	87
Andel gymnasieelever som äter i %	70	71	69
Råvarukostnad/egen lunchportion	5:48	6:34	5:88
Bruttokostnad/egen lunch (exkl lokalkostn)	17:70	17:64	17:94
Skolfastigheter			
Antal m ² golvyta	114 432	114 674	114 674
Antal elever	6 506	6 640	6 588
Nettokostnad per m ²	642:-	677:-	722:-
Nettokostnad per elev	10 466:-	11 687:-	12 562:-

Viktiga händelser

Under 1992 skedde en genomgående organisationsförändring genom att barnomsorgen och skol-

verksamheten samordnades under barnomsorgs- och utbildningsnämnden. Samtidigt överfördes särskolan från landstinget. Grundsärskolan och träningskolan integrerades i grundskolan, yrkesträningen och yrkesutbildningen fördes till gymnasieskolan och särsvux till vuxenutbildningen. Grundskolans sju rektorsområden med 23 skolenheter ändrades till fem samordningsområden omfattande 60 enheter för barnomsorg och grundskola.

I budget 1991-1993 planerades nybyggnation med 96 barnomsorgsplatser. Utökningen av platser skedde istället i form av omorganisation inom skolbarnomsorgsprojekten. Skolbarnomsorgsprojekt I gav 74 platser 1991. 1992 utökades platserna med 82 (38 förskoleplatser och 44 fritidshemsplatser) i skolbarnomsorgsprojekt II, således en ökning med sammanlagt 156 platser mot planerade 96 utan att någon byggnation skett.

Effektivitet

Inom familjedaghemverksamheten har förvaltningen under året arbetat med bättre budgetplanering och effektivare uppföljning. I genomsnitt 1 185 barn har varit placerade under perioden mot budgeterade 1 210. Av överskottet på 2,1 Mkr kan 0,8 Mkr förklaras av färre placerade barn och återstoden 1,3 Mkr av bättre planering.

Omorganisation av verksamheter och effektivare lokalutnyttjande har lett till att kostnaderna per plats har sjunkit. Lägre platskostnader samt det faktum att fler barn än budgeterat varit placerade har också bidragit till verksamheternas överskott.

Av 33,2 tjänster inom administrationen sker en successiv indragning av 4,2 tjänster fr o m 1992--07-01. Den motsvarar ca 1,1 Mkr på årsbasis. Neddragningen kan ske genom de effektiviseringar som organisationsförändringarna har medfört.

På undervisningsområdet reducerades personalkostnaderna för dels grundskolan med ca 2 % dels gymnasieskolan med ca 3 % och dels vuxenutbildningen med ca 15 %. Totalt har reduceringarna beräknats till drygt 4 Mkr på årsbasis.

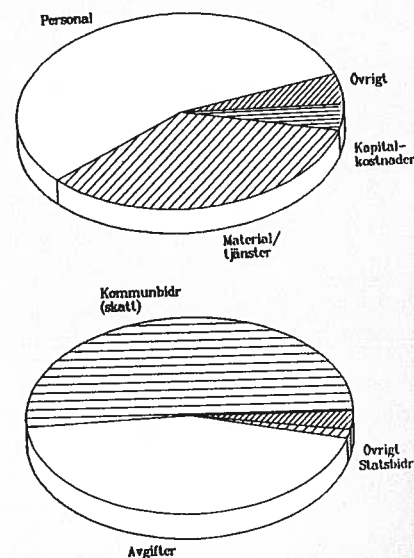
*) De stora förändringarna i de markerade siffrorna från 1991 till 1992 beror på att bidraget från staten lämnas i form av ett sektorsbidrag från och med 1992. Intäkten redovisas centralt och inte uppdelat på respektive verksamhetsområde.

Byggnadsnämnden

Ordförande: Berit Ozolins (fp)
Stadsarkitekt: Siegfried Huber
Stadsingenjör: Göran Berndtsson

Byggnadsnämnden har enligt Plan- och Bygglagen och kommunala målsättningsbeslut det närmaste inseendet över byggnadsverksamhet i kommunen. Nämnden har två förvaltningar för beredning och verkställighet av sin verksamhet; stadsarkitektkontoret och stadsingenjörskontoret.

EKONOMI Mkr	1989	1990	1991	1992	KOSTNADS-/INTÄKTSSTRUKTUR	
					Personaltjänster	Övrigt
RESULTATRÄKNING						
Intäkter	5,8	6,2	11,1	12,0		
Kostnader	17,5	19,0	20,0	23,5		
Verksamhetens nettokostnader	-11,7	-12,8	-8,9	-11,5		
Kommunbidrag	15,0	17,4	14,8	14,3		
Interna räntekostnader	-0,1	-0,3	-0,4	-0,4		
Resultat efter kommunbidrag	3,2	4,3	5,5	2,4		
Avskrivningar	-0,1	-0,4	-0,6	-0,7		
ÅRETS RESULTAT	3,1	3,9	4,9	1,7		
INVESTERINGAR						
Nettoinvesteringar	1,0	0,3	0,6	0,2		
Budgeterad nettoinvestering	0,4	0,5	1,6	1,4		
Differens	-0,6	0,2	1,0	1,2		

Årets resultat

Byggnadsnämnden visar ett positivt resultat på 1,6 Mkr. Därav kan 1,3 Mkr hänföras till stadsarkitektkontorets verksamhet och 0,3 Mkr till stadsingenjörskontorets.

Stadsarkitektkontorets driftöverskott har sin naturliga förklaring i att verksamheten även under 1992 präglades av stora byggnadsprojekt såväl för kontors- som bostadsändamål. Kontorets totala intäkter blev 7,4 Mkr, en kostnadstäckning med nära 60 % och 2,4 Mkr bättre än budgeterat. Detta beror dock till större delen på förskottsinsbetalningar. Besiktningssavgifterna uppgick totalt till 2,1 Mkr och avser arbeten som skall utföras efter det att ett lov har beviljats. Dessa arbeten kan komma

att utföras så sent som nästan två år efter bygglovsbeslutet.

Planavgifterna blev totalt 2,4 Mkr och tas ut i samband med att ett bygglov lämnas, inte när planen är antagen. Skulle inte bygglovet utnyttjas skall normalt både planavgiften och besiktningssavgiften på begäran återbetalas enligt bestämmelserna i taxan för byggnadsnämndens verksamhet. Resterade intäkter var granskningsavgifter på 2,6 Mkr.

Stadsarkitektkontorets kostnader uppgick totalt till 12,5 Mkr, 1 Mkr mer än budgeterat. Underskottet beror på avskrivningar av fordringar på 1,0 Mkr, dvs intäkter som tidigare gottskrivits intäktskontot men där sedan inbetalningarna uteblivit.

Stadsingenjörskontorets kostnader uppgick totalt till 12,2 Mkr, vilket var 1,4 Mkr mer än budgeterat. Ungefär 65 % av kostnaderna är personalkostnader. Överskridandet beror på att uppbyggnaden av den storskaliga digitala kartdatabasen har tidigare lagts. Det har bl a möjliggjort genom att ny teknik har tillämpats.

Intäkterna blev totalt 4,5 Mkr, dvs 1,6 Mkr bättre än budgeterat och uppväger därmed underskottet på kostnadssidan. Det var intäkterna från kartförsäljningen och förrättningsverksamheten som översteg de förväntade och gav detta överskott. En viss del av intäkterna utgör förskottsinsbetalningar för utstakning och lägeskontroll i samband med bygglov. De ökade intäkterna beror delvis på att stadsingenjörskontorets kunder tidigare lagt åtgärder för att kunna utnyttja de mer fördelaktiga finansieringsreglerna för ny- och ombyggnad av bostäder, som gällde fram till årsskiftet 1992/1993.

Planerat inköp av ny mätbil har inte avslutats under året till följd av samordningen av fordonsinköpen över förvaltningsgränserna. Planerade inköp av geodetiska instrument har senarelagts med hänsyn till pågående generationsväxling.

Under 1992 byggdes ca 150 bostäder av totalt 900 i Centrala Eklanda. Byggherrar var Skanska och Stiftelsen Mölndalsbostäder. Foto Göran Ekstedt

Prestationer Tkr	Budget		
	1991	1992	1992
Delegationsärenden 1)	540	500	571
Bygglov			
- nya en-/ tvåbostads- hus (lgh)	84	80	128 2)
- nya flerbostadshus (lgh)	574	550	679 3)
- om- och tillbyggnad av bostäder (ärenden)	70	70	84
- nya kontors/industri- byggn (ärenden)	20	10	8
Antagna detaljplaner, och översiktsplaner	20	20	21
Nybildade fastigheter	108		245
Nybyggnadskartor	68		43
Grundkartor och fastighetsförteckning	16		24

1) avser tjänstemannabeslut av bygglov

2) Avser även grupp/parhus inom större bostadsområden

3) Avser ca 15 byggnadsprojekt

Viktiga händelser

Översiktsplanarbeten för Västra Balltorp, Heljered och Hällesåker har bedrivits. Bland omfattande detaljplanarbeten kan nämnas skola vid Glasberget, kontor vid Åby, bostäder i Östra Eklanda, Norr om Stensjön och Centrala Källered. De större byggnadsprojekten utgjordes av bostäder i Eklanda och Forsåker samt kontor för Astra-Hässle AB, Riksbanken och en postterminal i Balltorp.

Av andra viktiga frågor som behandlades av byggnadsnämnden och som rönnte stor uppmärksamhet under året kan nämnas byggnadsnämndens ställningstaganden i sin egenskap av myndighet till handelsetableringar, bl a i Källered. Frågorna gällde om småindustriomter skall få användas för handelsändamål och om det efter en lagändring i plan- och bygglagen skall vara tillåtet att idka handel med livsmedel inom ett planområde där sådan handel är förbjuden.

Under en vecka i mars genomförde stadsingenjörskontoret - för första gången i kommunens historia - en stoppunktsmätning med tillämpning av sk GPS-teknik (Global Positioning System). Satelliterna (vid mättillfället 16 st) går i banor på 20 200 km höjd med en omloppstid runt jorden på ca 12 tim.

Mätningen sker samtidigt mot fyra satelliter från två eller flera mottagare.

Att med hjälp av positionsbestämningar av satelliter på över två tusen mils höjd över jordytan kunna göra mätningar med för geodetiska ändamål tillfredställande noggrannhet är imponerande. Inom en radie av 11 km blev grundmedelfelet i plan mindre än en centimeter (9,7 mm).

Överläggningar med Lantmäteriet Västsverige och överlantmätarmyndigheten om samordning av fastighetsbildning och fastighetsregister har inletts under året och kommer att fortsätta under första kvartalet -93.

Effektivitet

En utbildning i nämndadministration genomfördes för all personal på stadsarkitektkontoret, bl a i syfte att ge idéer till en mer effektiv administration. Arbete har också pågått för att hitta ett nytt ärendehanteringssystem som ytterligare effektivisera administrationen och ärendehandläggningen.

Kontoret investerade i ADB-utrustning för planarbeten under senare delen av 1992 och ligger således i startgroparna för att göra rationaliseringsvinster genom CAD-tekniken.

Den stompunktsmätning som stadsingenjörskontoret genomförde med GPS-teknik under en vecka med sex mätlag hade med traditionell teknik tagit ca 10 månader för 2,5 mätlag. Basen för ett geografiskt informationssystem (GIS) - en kommunheltäckande ADB-baserad karta - blir därmed möjlig att färdigställa under 1993.

Internutbildning i kartsystemet MARIT har genomförts för gatukontoret och Mölndal Energi under våren samt för stadsarkitektkontoret under hösten. I takt med den ökade användningen av kartdata-basen har utritningsfunktionen effektiviserats.

Provinstallation och testkörning av ett ADB-baserat fastighetsinformationsregister (FIR) skedde under hösten. FIR är ett grundläggande basystem för fastighets- och byggnadsinformation, som är av gemensamt intresse för kommunen. Inom kommunen finns ett stort antal register, som innehåller likartad information om fastigheter. Med FIR samordnas dessa register och dubbelarbete undviks, samtidigt som uppdatering sker kontinuerligt.

Energiverksstyrelsen

Ordförande: Åke Persson (c)

Energiverkschef: Rolf Johansson

Mölnadal Energi distribuerar el inom Mölndals tätort och fjärrvärme i tätorterna Mölnadal, Källered och Lindome. Under 1992 har verksamheten koncentrerats till Riskullaanläggningen. Verksamhetsområdet innebär ett stort ansvar för miljön, vilket påverkar val av bränslen och rening av utsläpp. Men även energianvändningen är viktig. Genom energieffektivisering blir produktionen lägre och utsläppen mindre.

EKONOMI Mkr	1989	1990	1991	1992	KOSTNADS-/INTÄKTSSTRUKTUR	
RESULTATRÄKNING						
Intäkter	157,7	177,6	220,9	220,3		
Kostnader	121,1	137,7	168,2	173,3		
Verksamhetens nettointäkter	36,6	39,9	52,7	47,0		
Kommunbidrag	4,3	3,5	0,4	0,5		
Interna räntekostnader	-20,5	-21,0	-27,0	-27,4		
Resultat efter kommunbidrag	20,4	22,4	26,1	20,1		
Avskrivningar	-16,1	-17,2	-13,9	-13,0		
ÅRETS RESULTAT	4,3	5,2	12,2	7,1		
INVESTERINGAR						
Nettoinvesteringar	11,7	15,6	35,3	6,8		
Budgeterad nettoinvestering	32,4	20,1	64,7	27,0		
Differens	20,7	4,5	29,4	20,2		

Årets resultat

Resultatet är plus 7 Mkr. År 1991 redovisades ett plus på 12,3 Mkr. Eftersom Mölnadal Energi avräknas som egen ekonomisk enhet kommer resultatet kunderna tillgodo.

Förutom plusresultat på både el- och fjärrvärmeverksamheten uppstår ett budgetmässigt överskott för gas beroende på att ett budgeterat belopp på 0,5 Mkr inte behövt användas. Främsta orsaken till årets resultat är lägre kostnader än budgeterat för råkraft och bränsle.

Bruttokostnaderna för energiverket har ökat med 3 procent jämfört med år 1991.

Prestationer	Budget		
	1991	1992	1992
Elförsörjning			
- Mottagen råkraft MWh	362 700	380 000	370 962
- Bruttokostnad per mottagen kWh, öre	24:00	25:45	24:54
- Antal lågspänningsabonnenter	18 777	18 843	18 862
- Försäld kraft MWh	352 453	357 550	351 401
Fjärrvärmeförsörjning			
- Produktion och inköp av värme MWh	207 200	210 000	199 700
- Kostnad per MWh producerad värme	197:-	195:-	174:-
- Intäkt per MWh försäld värme, kr	436:-	441:-	443:-

Under 1992 flyttade Mölndal Energi till nya lokaler i Riskulla där förvaltningens hela verksamhet nu finns samlad. Foto Boel Ferm

Viktiga händelser

Inflyttning i nya kontors-, förråds- och personallokaler vid Riskulla har skett under året och själva invigningen ägde rum i september. I samband med detta bytte energiverken namn till Mölndal Energi. Datoriseringen har fortsatt under året, särskilt efter flyttningen till de nya lokalerna.

En utredning har under året genomförts i samråd med stadskontoret om en eventuell bolagisering av energiverksamheten.

El

Ekonomi Mkr	1989	1990	1991	1992
Intäkter	93,2	107,6	133,5	138,3
Kostnader	92,4	104,2	125,6	133,8
Årets resultat	0,8	3,4	7,9	4,5

Distributionsnätet har under året utökats inom bland annat Balltorp och Eklanda.

Leveranssäkerheten i eldistributionen har varit god.

För hushållskunder har eltaxan höjts med ca 3 % och för kunder med elvärme i villa med ca 4 %.

Underhåll och skötsel av gatubelysning och trafiksignaler har skett på uppdrag av gatukontoret.

Fjärrvärme

Ekonomi Mkr	1989	1990	1991	1992
Intäkter	64,5	70,0	84,3	82,6
Kostnader	65,3	71,7	79,9	80,6
Årets resultat	-0,8	-1,7	4,4	2,0

Fjärrvärmeproduktionen har under året haft hög tillgänglighet. Huvudbränslet har varit torv som till största delen köpts från svenska leverantörer.

Distributionsnätet har byggts ut bland annat inom Eklanda samt med en huvudledning från Riskulla-verket västerut till Johannefred. Härigenom har två mobila panncentraler kunnat avvecklas.

Totalt har 5 st nya fastigheter anslutits med en sammanlagd effekt av 1936 kW motsvarande ca 2 %.

Utbyggnaden av fjärrvärmesystemet bidrar till att förbättra miljön eftersom den ersätter eldnning i mindre panncentraler. Under år 1993 kommer utbyggnaden att fortsätta.

Framåtblick

Riksdagen har under 1992 beslutat om en avreglering av elmarknaden. Under 1993 kommer en utredning att redovisa hur detta skall ske mer i detalj. Detta innebär bl a frihet för elkunderna att välja elleverantör. En avreglerad elmarknad medför därför stora förändringar för Mölndal Energi. Genom att bolagisera energiverksamheten förbättras förutsättningarna för att i framtiden kunna arbeta effektivt på ett marknadsmässigt sätt.

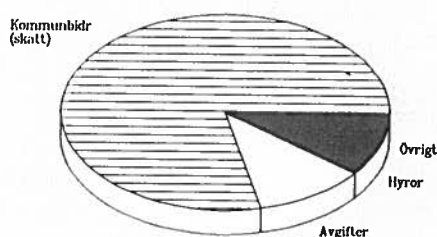
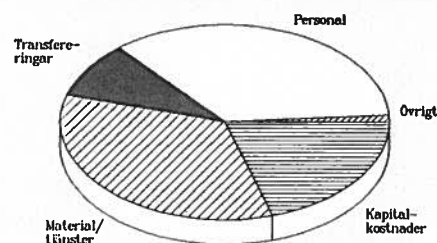
Fritidsnämnden

Ordförande: Christer Eriksson (m)

Fritidschef: Kenneth Strandborg

Beslutet om sammanläggning av fritids- och kulturnämnderna till en nämnd präglade 1992 års verksamhet. Därtill har frågorna om ändrad regi för flera av fritidsanläggningarna varit ett viktigt inslag i nämndens effektiviseringsarbete.

EKONOMI Mkr	1989	1990	1991	1992	KOSTNADS-/INTÄKTSSTRUKTUR	
					Personel	Övrigt
RESULTATRÄKNING						
Intäkter	11,6	12,7	13,9	13,2		
Kostnader	47,8	50,9	51,0	49,5		
Verksamhetens nettokostnader	-36,2	-38,2	-37,1	-36,3		
Kommunbidrag	45,3	49,2	46,9	49,4		
Interna räntekostnader	-6,5	-6,2	-6,2	-7,8		
Resultat efter kommunbidrag	2,6	4,8	3,6	5,3		
Avskrivningar	-3,7	-3,8	-3,9	-4,7		
ÅRETS RESULTAT	-1,1	1,0	-0,3	0,6		
INVESTERINGAR						
Nettoinvesteringar	2,0	8,3	17,2	0,5		
Budgerad nettoinvestering	15,8	10,0	19,8	0,7		
Differens	13,8	1,7	2,6	-0,2		

Årets resultat

Fritidsförvaltningens resultat blev ett överskott med 0,6 Mkr. De största överskotten mot budget har isanläggningarna 0,6 Mkr, lekplatser 0,5 Mkr och fritidsgårdsverksamhet 0,5 Mkr.

De resultatenheter som visar de största underskotten mot budget är Åby simhall 1,1 Mkr, övriga fritidslokaler 0,9 Mkr och anläggningar för utomhusidrott 0,1 Mkr.

Det stora underskottet för Åby simhall är orsakat av en alltför optimistisk bedömning av hur badfrekvensen skulle komma att utvecklas. Det är således intäkterna som svarar för underskottet. Antalet besök har dock ökat med 9 % från 1991 till 1992. Budgeten förutsatte en dubbelt så stor ökning.

En förhandling med skolkontoret om uppsägning av skollokaler inför år 1992 blev inte slutförd, varför budgeterade hyreskostnader överskreds med 0,9 Mkr.

Isanläggningarnas överskott beror till stor del på lägre personalkostnader än budgeterat, samt till en del på att de energibesparingsinvesteringar som gjordes 1991, nu har givit fullt och mycket positivt utslag.

Den allmänna oron över den ekonomiska utvecklingen har kanske särskilt präglat resultatet för skötsel av lekplatser. Överskottet beror med andra ord på stark återhållsamhet med personella och materiella insatser.

Prestationer	Budget		
	1991	1992	1992
Åby simhall			
Antal bad	230 011	260 000	250 762
- bruttokostn/bad	38:-	39:-	39:-
- nettokostn/bad	19:-	17:-	20:-
- Kostnadstäckn grad i %	35,4	45,0	38,4
Åby ishall			
Antal tim öppet	3 215	3 215	3 215
- bruttokostn/öppet tim	994:-	1 047:-	1 022:-
- nettokostn/öppet tim	734:-	761:-	736:-
- kostnadstäckn grad i %	9,8	11,0	11,2
Åby bandybana			
Antal tim öppet	1 302	1 302	1 302
- bruttokostn/öppet tim	1 410:-	1 524:-	1 278:-
- nettokostn/öppet tim	1 193:-	1 314:-	1 027:-
- kostnadstäckn grad i %	4,6	3,0	7,2
Idrottshuset			
Öppet tim i 8 hallar	31 000	31 000	31 000
- bruttokostn/öppet tim	186:-	189:-	203:-
- nettokostn/öppet tim	95:-	97:-	104:-
- kostnadstäckn grad i %	10,9	9,0	13,4
Programverksamhet			
Antal deltagare	27 767	-	23 400
- nettokostn/deltagare	45:-	-	55:-

Effektivitet

1991 var ett inkörningsår för förvaltningens datorsering och nu kan en tydlig effektivisering utläsas av såväl redovisningsrutiner som lokaluthyrning, utskrifter av protokoll och handlingar etc. Statistiska tabeller och diagram kan också tas fram på ett mera professionellt sätt.

Under 1992 har bemanningen successivt krympts genom att vikariat och timanställningar har fått löpa ut. Dessutom har det gjorts en del okonventionella personallösningar som t ex omflyttningar mellan idrottsplats - simhall - fritidsgård.

Under året har organisationen ändrats så att en chefsnivå har tagits bort. Detta har berört fem chefstjänster.

För att nå ökad effektivitet har idrottsplatsarbetarna och vaktmästarna, med undantag för Idrottshuset samlats i en funktion kallad drift och underhåll.

Förvaltningen har därmed infört en intern beställar- och utförarfunktion.

Fritidsverksamheten vid Djursjön hör sommaren till för hundratals mölndalsbarn. Här en bild av rofylld mete i strandkanten. Foto Mona Björkman

Viktiga händelser

Under året togs det definitiva beslutet att sammanlägga kultur- och fritidsnämnden. Mycket energi har därvid lagts på att skapa en väl fungerande organisation av de båda nämnderna och förvaltningarna.

De fortsatta strävandena att överlämna anläggningar till privat entreprenad eller till föreningslivet har bl a lett till ett avtal med Åby Badbolag om drift av Åby simhall. Avtalet är tecknat för fem år och innefattar ett lägre kommunbidrag jämfört med ren kommunal drift.

Förvaltningschefen har också träffat överenskommelse med den anställda personalen i TB-hallen. Personalen åtager sig, att som en resultatenheter driva TB-hallen under år 1993. Driften av TB-hallen skall under år 1993 ses som ett försöksprojekt och förvaltningen beslutar efter utvärdering om fortsatt drift skall ske i denna form.

Ytterligare förändringar:

- Lokalfrågan för teaterverksamheten är löst
- Föreningsdriven fritidsgård i Kålleröd har startat
- Länergården är igång med ny inriktning i samverkan mellan fritid, skola och sociala
- Ridverksamheten har fått ökat stöd
- Almåsgården är på väg att få ett välbehövligt lyft med benäget bistånd av FÖRBO, som hyresvärd. Bland annat kommer en bio och samlingslokal att byggas.
- Åby friidrottsarena har tagits i bruk med MAIK, som ansvarig för en stor del av driften

- Avtal om gemensam drift av förvaltningens anläggningar har träffats bl a i följande fall:
  - Lindevi - Lindome GIF
  - Kålleröds Idrottsplats - Kålleröds Sportklubb
  - Kvarnbyvallen - Fässbergs IF
  - Krokslättsvallen - Dalen/KFF

Framåtblick

Nämnden för Kultur och Fritid kommer att få det särskilt besvärligt några år framöver på grund av den kärva kommunala ekonomin. Därför är det extra viktigt med en större och mer slagkraftig organisation som en sammanslagen nämnd och förvaltning är. I en verksamhet som utsätts för återkommande förändringar är det en fördel att ha en stor personalresurs med bred kompetens.

Under 1992 uppmättes en stor ökning av besökare till institutioner och evenemang och efterfrågan beräknas att öka. Minskade budgettramar får således mötas med större effektivitet, minskade utgifter och ökade inkomster bl a grundade på en policy för besöksavgifter vid idrottsanläggningar, konsthall, museum och Gunnebo slott. Dessutom pågår en undersökning om ett antal fritidsgårdar i centrala Mölndal kan flytta sin verksamhet till Idrottshuset. Nämnas kan också en pågående utredning med målet att samordna föreningsbidragen i den sammanslagna förvaltningen.

Gatunämnden / Trafiknämnden

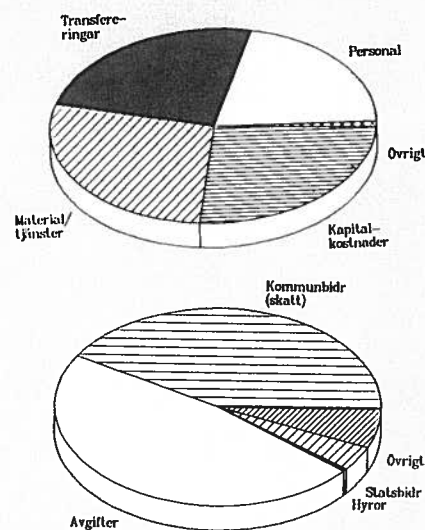
Ordförande: Kjell Tengelin (m)

Gatudirektör: Olle Niste

Gatukontoret är kommunens väghållare med ansvar för kommunala gator och vägar. I Källered och Lindome är vägföreningar väghållare på delar av vägnätet. Gatukontoret har vidare ansvaret för vatten och avlopp, renhållning, avfallsinsamling och återvinning samt för parkförvaltning, kollektivtrafikplanering, parkering och offentlig belysning. Dessutom ansvarar gatukontoret för en större del av kommunens investeringsvolym.

Verksamheten styrs i stor utsträckning av lagar och förordningar som vägslag, plan- och bygglag (PBL), vägtrafikkungörelse, va-lag, renhållningslag och hälsoskyddsförordning.

EKONOMI Mkr	KOSTNADS-/INTÄKTSSTRUKTUR			
	1989	1990	1991	1992
RESULTATRÄKNING *)				
Intäkter	99,5	107,7	148,6	148,1
Kostnader	135,5	143,1	183,8	190,4
Verksamhetens nettokostnader	-36,0	-35,4	-35,2	-42,3
Kommunbidrag	82,5	90,0	95,9	114,2
Interna räntekostnader	-32,1	-34,0	-38,3	-48,0
Resultat efter kommunbidrag	14,4	20,6	22,4	23,9
Avskrivningar	-13,8	-15,0	-16,8	-17,9
ÅRETS RESULTAT	0,6	5,6	5,6	6,0
INVESTERINGAR				
Nettoinvesteringar	47,3	22,2	33,3	32,3
Budgeterad nettoinvestering	87,5	78,5	64,8	70,8
Differens	40,2	56,3	31,5	38,5

*) I bruttosiffrorna har förvaltningsinterna poster eliminerats

Årets resultat

Gatunämnden har en omslutning på 347 Mkr. 1991 var omslutningen 300 Mkr. Det positiva resultatet 1992 blev 6,2 Mkr. Detta beror bl a på en osedvanligt mild vinter, senareläggning av beläggningsarbeten, ökad vattenförsäljning samt för hög preliminär avgift till GRYAAB.

Under 1992 utfördes investeringar för 32,3 Mkr. De budgeterade investeringsmedlen samt ombudgeteringar uppgick till 70,8 Mkr. Avvikelsen beror huvudsakligen på att två stora investeringsprojekt senarelades nämligen ett nytt råvattenintag vid Rådasjön med överföringsledning till Norra Verket samt investeringar vid Kikås avfallsanläggning.

SKATTEFINANSIERAD VERKSAMHET

Ekonomi Mkr	1989	1990	1991	1992
Intäkter	27,4	32,9	85,7	113,9
Kostnader	78,5	84,0	158,8	187,6
Nettokostnader	-51,1	-51,1	-73,1	-73,7
Kommunbidrag	51,8	59,3	70,5	78,3
Årets resultat	0,7	8,2	-2,6	4,6

Prestationer	Budget		
	1991	1992	1992
Statskommunala gator och vägar m ²	600 000	600 000	600 000
- kostnad per m ²	19:31	17:29	10:62
Kommunala gator	1 105 000	1 125 000	1 125 000
- kostnad per m ²	8:66	10:76	11:14

I den skattefinansierade verksamheten ingår väghållning, offentlig belysning, parker och teknisk administration.

Under 1991 var nettokostnaden 73,1 Mkr och ökade under 1992 ~~ökade den~~ till 73,8 Mkr.

Väghållning

Väghållningens nettokostnader var 52,8 Mkr, vilket är 4,5 Mkr lägre än budgeterat. Överskottet hänförs sig till vinterväghållningen som på grund av den milda vintern gav ett överskott på 2,9 Mkr samt till senareläggning av beläggning av Flöjelbergsgatan och gångbanerenoveringar på 2,8 Mkr.

Beläggningsunderhållet har inriktats på upprustning av nerslitna bostadsgator. Gator, där såväl körbana, gångbanor som belysningsanläggningar varit hårt nergångna har prioriterats. För att klara byten av belysningsanläggningar har man tvingats överskrida budget och istället minska beläggningskostnaderna i motsvarande grad. Bland annat har följande gator åtgärdats: Kallblodsgatan, Katrinebergsgatan, Ranunkelgatan och Biskopsbogatan.

Den totala kostnaden för beläggningsunderhållet var 9,8 Mkr. Dessutom investerades 1,9 Mkr i GC-leder.

Broreparationer och brorenoveringar har följt uppgjord prioritering enligt broinventeringen.

Åtgärder mot miljöstörning av trafik har vidtagits för 0,7 Mkr. En bullerskärm har satts upp vid Toltorpsgatan mot bebyggelsen vid Fallströmsgatan.

Offentlig belysning

Nattsläckning längs landsbygdsvägar och i industriområden 5 timmar per natt har gällt hela året. Den påbörjade sommarsläckningen i juni avbröts med hänsyn till säkerheten och turisttillströmningen i samband med fotbolls-EM. Nettobesparingen av sommarsläckningen är liten i jämförelse med belysningens totalkostnad varför den avbrutna släckningsperioden inte innebar någon märkbar kostnadsavvikelse.

Park

Nettokostnaderna för parker och planteringar var 18,6 Mkr. I budgeten fanns 19,1 Mkr. Överskottet beror på att arbeten för att reparera skador i parkmarken ännu inte utförts.

Parkavdelningens ansvarsområde har utvidgats genom utbyggnaden av bostadsområden. Två fiskevårdsområden, Rådasjön-Stensjön och Hålsjön-Tulebosjön har bildats under året. Fiskevårdande åtgärder har utförts i Mölndalsån. På Västerberget har gångstigar färdigställt. Dessutom har parkarbeten utförts åt externa kunder. För dessa arbeten uppnås full kostnadstäckning.

En upprustning och nyuppsättning av gångbryggor, vägvisningsskyltar, informationstavlor och parkbänkar har skett i kommunens friluftsområden. En grönplan för Källered har tagits fram.

Investeringar i form av planterings- och upprustningsarbeten har utförts till en kostnad av 5,3 Mkr under året. Arbeten har bl a skett vid "BMX-banan", Hagåkersleden, Skedebrogatan, Amaryllisgången, "Vombastenen", Uddängen, Bifrost C, Källan vid Stensjön, syratunnel Kvambyn, lekplats Espås.

KOLLEKTIVTRAFIK

Ekonomi Mkr	1989	1990	1991	1992
Intäkter	0,5	0,3	13,5*)	1,2
Kostnader	22,6	26,7	30,1	38,8
Nettokostnad	-22,1	-26,4	-16,6	-37,6
Kommunbidrag	21,7	25,2	25,2	35,0
Årets resultat	-0,4	-1,2	8,6	-2,6

Prestationer	1991	Budget 1992	1992
Nettokostnad/ kommuninvånare	471:-**)	658:-	717:-

*) innehåller en återbetalning på 5,6 Mkr som avser 1991 års verksamhet. Dessutom fick gatunämnden återbetalning för tidigare års för högt erlagda avgifter.

***) Beräknad på nettokostnaden för 1991 års verksamhet.

Kollektivtrafiken bedrivs i ett regionalt bolag. Göteborgsregionens lokaltrafik AB, GLAB. Efter trafikräkning delas GLAB:s kostnader mellan

kommunerna. Kommunbidraget för kollektivtrafiken 1992 var 35,0 Mkr. Kostnaderna blev 37,6 Mkr dvs ett underskott på 2,6 Mkr.

Den 17 augusti 1992 startade pendeltågstrafiken mellan Göteborg och Kungsbacka. Samtidigt gjordes en förändring av busstrafiken.

AVGIFTSFINANSIERAD VERKSAMHET

VATTEN OCH AVLOPP

Ekonomi Mkr	1989	1990	1991	1992
Intäkter	52,0	49,5	62,8	72,7
Kostnader	58,3	56,5	63,6	70,3
Nettokostnad	-6,3	-7,0	-0,8	2,4
Kommunbidrag	8,0	4,9	-	0,7
Årets resultat	1,7	-2,1	-0,8	3,1

Pendeltågen mellan Göteborg och Kungsbacka satte spår i kommunens kollektivtrafik. Bilden visar Källered's station på invigningsdagen den 16 augusti. Foto Ola Marklund.

Prestationer	Budget		
	1991	1992	1992
Vattenförsörjning			
Producerad vattenmängd i tusental m ³	5 137	5 150	5 596
varav			
- inköpt renvatten	772	1 250	1 167
- egen produktion	4 365	3 900	4 429
Avloppshantering			
Avloppsvatten i tusental m ³ till GRYAAB	11 687	-	13 786

Vatten- och avloppsförsörjningen gav ett intäktsöverskott på 2,4 Mkr. I budgeten anslogs ett kommunbidrag på 0,7 Mkr vilket innebär ett resultat på 3,1 Mkr. Kostnadstäckningsgraden för vatten- och avloppsförsörjning blev därmed 104 %. Överskottet beror främst på ökad vattenförsäljning till följd av den varma sommaren samt lägre avgift till GRYAAB än budgeterat.

Enligt VA-lagen får överskott kvittas mot underskott tre år tillbaka. Vatten- och avloppsverksamhetens intäktsöverskott 1992 på 2,4 Mkr skall därför avräknas mot 1989 års negativa utfall på 6,1 Mkr.

Va-verksamheten kännetecknas av hög drift- och leveranssäkerhet. Den utpumpade dricksvattenmängden till vattenledningsnätet ökade med 9 % till 5,6 miljoner m³ jämfört med 1991. Under året investerades 6,9 Mkr på nya servisleddningar samt förnyelse av det befintliga ledningsnätet.

Åtgärder för att minska mängden ovidkommande vatten till Rya-verket har genomförts till en kostnad av 2,7 Mkr.

Anläggandet av ett nytt råvattenintag i Rådasjön samt en överföringsledning till Norra Verket har påbörjats. Dessutom har man genomfört projektering och upphandling för ombyggnaden av Norra Verket. Av anslag 1992 på 21,2 Mkr har 5,7 Mkr förbrukats för nämnda investeringar.

En ny brukningstaxa för vatten och avlopp har gällt fr o m 1992-01-01. Den nya taxan är uppdelad i rörlig avgift, mätaravgift och tomtteavgift.

AVFALLSHANTERING

Ekonomi Mkr	1989	1990	1991	1992
	Intäkter	19,6	24,9	47,7
Kostnader	22,0	24,9	47,5	50,5
Nettokostnad	-2,4	0	0,2	0,7
Kommunbidrag	1,0	0,6	0,2	0,2
Årets resultat	-1,4	0,6	0,4	0,9

Prestationer	Budget		
	1991	1992	1992
Avfallshantering			
sophämtning			
Lämnat avfall ton	18 700	19 500	18 600
Bruttokostn/ton	970	-	1 189
Återvinning			
Antal ton papper	2 680	2 800	2 753
Antal ton glas	370	360	409
Antal ton batterier	39	25	50

Kostnadstäckningsgraden för renhållningen blev:

- sophämtning och återvinning 102%
- latrinhämtning 85%
- avstjälningsplatser 108%
- slamhämtning 100%

Många bostadsrättsföreningar, enskilda villaägare, barndaghem m fl har börjat källsortera sitt hushållsavfall. Genom minskad sopmängd har inte sophämtningskostnaderna ökat i samma omfattning som tidigare.

Kommunen har fått koncession för att lokalt omhänderta lakvattnet som bildas vid Kikås avfallsanläggning (markvegetationssystem).

Under 1992 överskred intäkterna för avfallshanteringen kostnaderna med 0,7 Mkr. Motsvarande överskott 1991 var 0,2 Mkr. Eftersom verksamheten båda åren dessutom tillförts 0,2 Mkr i kommunbidrag förbättras även detta resultatet. Lägre allmänna kostnadshöjningar samt gynnsammare prisutveckling för återvinningsmaterial har tillsammans med avdelningens rationaliseringar bidragit till resultatet.

Kommunfullmäktige antog under september en avfallsplan. Avfallsplanen innehåller mål och strategier för hur avfallshanteringen kan bedrivas fram till år 2 000.

Effektivitet

Insatser för effektivisering samt anpassning av arbetsorganisationen till minskad verksamhet har fortsatt under 1992. Ett åtgärdsprogram för placering av övertalig personal har antagits. En bred ledarutvecklingsinsats pågår.

Resultatlönesystemen som är införda för hela fältverksamheten har vidareutvecklats. CAD (Computer Aided Design) system för projektering har införts. Avdelningarnas olika planeringssystem såsom gaturegister, areal- och skötselsystem och beredskapsplaner har vidareutvecklats.

Chalmers Tekniska Högskola, NCC Väst AB, Göteborgs Va-verk samt Mölndals gatukontor har påbörjat ett utvecklingsprojekt avseende upphandling av va-verksamhet på entreprenad. Projektet bekostas av medel från Svenska Byggbranschens utvecklingsfond och VA-FORSK, som är ett kommunalt forskningsprogram om VA-teknik. En slutrapport väntas under våren 1993.

Framåtblick

Som komplettering till den så kallade Adelsonn-överenskommelsen lämnade Vägverket i juni en rapport till regeringen med förslag till utformning av vägstrukturen i Östra Göteborgsregionen. Det föreslagna vägsystemet är uppbyggt kring en ny sträckning av E6:a som förbifart, till stor del lagd i tunnlar.

Som en förberedelse för kommande infrastruktur-satsningar har kommunen och vägverket upprättat arbetsplaner för Lindomemotet och en ombyggnad av Spårhagavägen. Arbetsplanerna beräknas fastställas under våren 1993.

Kommunbidraget för gator, vägar och parker minskar kraftigt enligt budget 1993 och plan 1994. Redan 1993 upphör i stort sett allt utbyte av dåliga belysningsstolpar. Budgetramen enligt plan 1994 innebär att allt långsiktigt gatu- och parkunderhåll skjuts på framtiden.

Regeringens s k kretsloppsproposition beräknas bland annat medföra att avfallstaxan fr o m 1994 belastas med kostnader för att omhänderta freon i kylskåp.

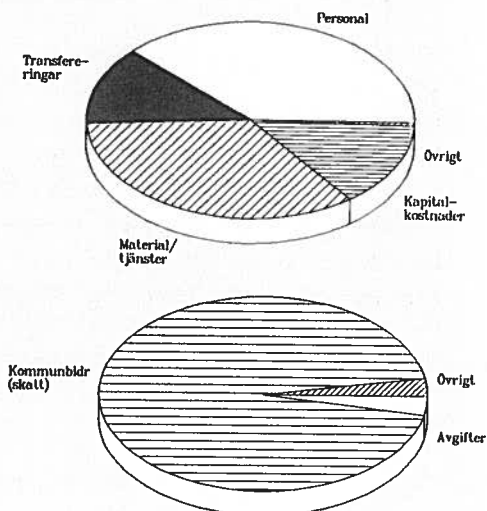
Kulturnämnden

Ordförande: Sonja Knutson (m)

Kulturchef: Hjalmar Lindqvist och Margareta Ljunge

Kulturnämnden har det politiska ansvaret för kulturverksamheten i kommunen. Dessa mål ansluter sig i huvudsak till de mål som fastställs för den statliga kulturpolitiken. Kulturnämnden skall verka för att målen i första hand uppnås inom områdena folkbildningsverksamhet, konstnärliga uttrycksformer och bevarande av vårt kulturarv.

EKONOMI Mkr	KOSTNADS-/INTÄKTSSTRUKTUR			
	1989	1990	1991	1992
RESULTATRÄKNING				
Intäkter	2,1	2,7	2,7	1,9
Kostnader	24,3	26,3	25,9	26,4
Verksamhetens nettokostnader	-22,2	-23,6	-23,2	-24,5
Kommunbidrag	24,4	27,2	26,4	28,5
Interna räntekostnader	2,0	2,2	2,3	3,0
Resultat efter kommunbidrag	0,2	1,4	0,9	1,0
Avskrivningar	0,8	0,9	0,9	1,3
ÅRETS RESULTAT	-0,6	0,5	0	-0,3
INVESTERINGAR				
Nettoinvesteringar	1,9	4,9	2,6	0,3
Budgeterad nettoinvestering	3,2	4,0	2,3	0,3
Differens	+1,3	+0,9	+0,3	0

Årets resultat

Kulturnämndens resultat visar ett underskott på 0,3 Mkr. Av budgeten på totalt 28 Mkr förbrukades ca 15 Mkr av biblioteksverksamheten, ca 5 Mkr av museienheten, ca 1,5 Mkr av konstenheten samt drygt 2 Mkr av enheten för musik, teater, dans och film. Studieförbunden fick ca 3,5 Mkr i bidrag. Avvikelserna mot budget är genomgående små.

Utlåningen vid kommunens bibliotek har, trots nedläggningen av Ryets bibliotek, stigit med drygt 20 % - en av de största ökningarna i landet. Krok-slätts bibliotek ökade mest + 37 %. Ökningen beror till stor del på att det långsiktiga biblioteksarbete som under många år bedrivits bland barn och

ungdom nu ger resultat samt på den stigande arbetslösheten och samhällets större utbildningskrav. Den uppmärksamhet som bibliotekens innehåll och verksamhet har fått under året har även bidragit till större utnyttjande av bibliotekens tjänster. Biblioteken har med tiden förändrats från lånebibliotek till besöksbibliotek, lokaler som man inte bara går till för att låna böcker utan också för att få svar på frågor, söka information, läsa tidningar och tidsskrifter, se på utställningar och träffa andra människor. Vid informationsdiskar i huvudbiblioteket, Kållereds och Lindomes bibliotek besvarades 33 499 frågor som gällde allt, från "en bra bok" till avancerad informationssökning.

Museets besökssiffror har förbättrats väsentligt, en ökning med 62 %, till 24 103 besökare. Detta beror på att museet haft fler utställningar än förra året och att man under året påbörjat ett marknadsföringsprojekt. Utställningen "Lapptäcken" blev synnerligen populär liksom julmarknaden, som besöktes av 2 500 personer under två dagar.

Mölnåls konsthall har under året haft 6 621 besökare vid sammanlagt åtta utställningar. Dessa har haft stor bredd och har blivit mycket uppmärksammade. I konsthallen visades varierande konstekniker, från affischkonst och oljemålningar till skulptur och installationer. Därutöver producerade konstenheten fem kataloger, fem affischer och annat broschyrmaterial till utställningarna. Förutom konstinköp utfördes sju större utsmyckningsuppdrag bl a Almåsskolan, Kållereds centrum, Åby friidrottsarena.

Enheten för musik, teater, dans och film har arrangerat och marknadsfört 52 offentliga evenemang med stor spännvidd i program och artistval. Bland evenemang kan nämnas konserter av Talekvarteret och Prags Blåskvintett och konserter med anledning av jubileer såsom 200-års minnet av Rossinis födelse och "Finland 75 år". Den sammanlagda publiksiffran uppgick till 7 774 personer. Därutöver har enheten under hösten administrerat 32 filmföreställningar för skola och barnomsorg med en besökssiffra på 4 452 barn och ungdomar.

Prestationer	Budget		
	1991	1992	1992
Antal bibliotek	8	7	6
Antal besök			400 000
Antal medialån	335 872*		408 981
Kostnad per medialån	42:75		36:96
Öppethållande tim/vecka	207*	214	207
Besök Mölnåls museum	14 903	20 000	24 103
Antal visningar	260	130	197
Kostnad per besökare	187:-	158:-	128:-
Besök på konsthallen	-	10 000	6 621
Kostnad per besökare	-	144 :-	247:-

* exkl sjukhusbibliotek

Viktiga händelser

Mölnåls konsthall invigdes den 25 januari med två mycket uppmärksammade utställningar.

I januari övergick sjukhusbiblioteket i Bohuslandstingets regi medan biblioteksservicen vid Fässbergshemmet övertogs av kommunen genom ÄDEL-reformen. Den 1 januari stängdes Ryets bibliotek och diskussioner fördes om även biblioteken i Balltorp och Krokslätt skulle stängas.

En dansvecka har för första gången genomförts i Mölnåls med stöd av Bohuslandstinget och Statens kulturråd. Veckans tolv evenemang samlade en oväntat stor publik.

Med betydande stöd från Svenska Filminstitutet startade kulturförvaltningen under hösten ett skolbioprojekt som vänder sig till högstadiets samtliga 1 700 elever.

I november beslutade kommunfullmäktige att samordna kultur- och fritidsnämnderna under en gemensam nämnd - Nämnden för Kultur och Fritid.

Effektivitet

Under året har förvaltningen arbetat intensivt med att formulera mål för de olika enheterna och dessa har också antagits av kulturnämnden.

Överföringen av mediabeståndet till bibliotekens databas har så gott som slutförts och nu kan en tydlig effektivisering av rutinerna märkas. Bland annat underlättas mediainköpen av att statistik och andra underlag nu kan tas fram. Biblioteket har under året arbetat fram en tesaur och ett ämnesordsregister som gör en systematisering av skönlitteraturen möjlig. Detta är den första i sitt slag i landet. Överföringen av ämnesord till databasen innebär en avsevärt högre servicenivå för låntagarna samt ett effektivare utnyttjande av böckerna. Parallellt pågår ett liknande arbete med barnlitteraturen.

Framåtblick

Se fritidsnämnden.

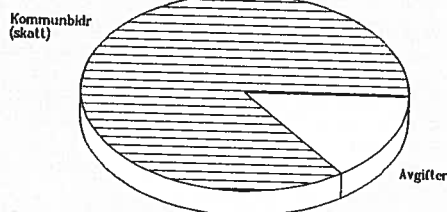
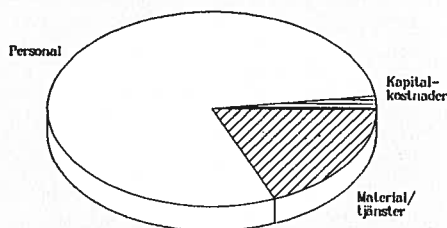
Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Ordförande: Inga Johnsson (c)

Förvaltningschef: Göran Sammeli

Miljö- och hälsoskyddsverksamheten är en obligatorisk uppgift för kommunen och kontorets verksamhet regleras av en mängd lagar och förordningar. Arbetet innebär kontroll, inspektion och tillsyn i syfte att förebygga eller undanröja miljörisker av olika slag.

EKONOMI Mkr	KOSTNADS-/INTÄKTSSTRUKTUR			
	1989	1990	1991	1992
RESULTATRÄKNING				
Intäkter	-	0,4	0,5	0,5
Kostnader	2,9	3,1	3,6	3,7
Verksamhetens nettokostnader	-2,9	-2,7	-3,1	-3,2
Kommunbidrag	2,8	3,6	3,4	3,6
Interna räntekostnader	-	-	-	-
Resultat efter kommunbidrag	-0,1	0,9	0,3	0,4
Avskrivningar	-	-	-	-
ÅRETS RESULTAT	-0,1	0,9	0,3	0,4
PRESTATIONER				
Antal ärenden som behandlats i nämnden	426	482	224	211
Antal delegationsbeslut			408	539

Årets resultat

Miljö- och hälsoskyddskontoret visar ett positivt resultat på 0,4 Mkr. Intäkterna, som i stort sett består av avgifter för miljötillsyn och livsmedeltillsyn, uppgick totalt till drygt 0,5 Mkr, vilket var nästan 0,1 Mkr bättre än budgeterat.

Av de totala kostnaderna på 3,7 Mkr är 78 % personalkostnader. Kostnaderna blev 0,3 Mkr lägre än budget, vilket beror på minskat inköp av data-program, lägre PO-avgifter samt färre kurser och konferenser än planerat.

Effektivitet

Alla inkomna ärenden behandlas inom en månad. Detta sker på bekostnad av andra väl så viktiga, men mera långsiktiga arbetsuppgifter. Kontoret prioriterar arbetsuppgifterna enligt en verksamhetsplan som nämnden antagit. Klagomål från allmänheten på olika störningar gör att verksamheten tidvis blir ryckig och svårplanerad.

Den delegationsordningen som införts ger inspektörerna befogenhet att besluta i betydligt fler ärenden. Detta har gjort att antalet ärenden som behandlats i nämnden minskat mot föregående år.

Kommunfullmäktige och kommunstyrelsen

Kommunfullmäktige, ordf: John Adolfsson (m)

Kommunstyrelsen, ordf: Thor Mattisson (m)

Kommundirektör: Jan Rösman

Personalchef: Ronny Sjölund

Fastighetschef: Tore Rimstedt

Kommunfullmäktige är kommunens högsta beslutande församling. Fullmäktige beslutar i ärenden av principiell beskaffenhet eller ärenden som på annat sätt är av stor vikt för kommunen.

Kommunstyrelsen leder och samordnar kommunens verksamhet och har övergripande ansvar för övriga nämnders verksamhet. Till sitt förfogande har kommunstyrelsen tre kontor: fastighetskontor, personalkontor och stadskontor.

EKONOMI Mkr	1989	1990	1991	1992	KOSTNADS-/INTÄKTSSTRUKTUR	
RESULTATRÄKNING						
Intäkter	40,0	48,7	110,6	130,7		
Kostnader	113,2	132,0	213,1	238,6		
Verksamhetens nettokostnader	-73,2	-83,3	-102,5	-107,9		
Kommunbidrag	87,1	103,9	109,4	124,7		
Interna räntekostnader	-8,3	-11,6	-14,1	-17,3		
Resultat efter kommunbidrag	5,6	9,0	-7,2	-0,5		
Avskrivningar	-3,1	-4,0	-4,8	-4,7		
ÅRETS RESULTAT	2,5	5,0	-12,0	-5,2		
INVESTERINGAR						
Nettoinvesteringar	-4,8	-17,0	-8,6	42,8		
Budgeterad nettoinvestering	23,9	-16,1	-15,6	50,0		
Differens	28,7	-0,9	-7,0	7,2		

Årets resultat

Kommunfullmäktige och kommunstyrelsen redovisar totalt ett negativt resultat på 5,2 Mkr jämfört med budget på. I den siffran ingår ett stort över-

skridande av kostnaderna för bostadsbidrag på 11 Mkr. Den övriga verksamheten under fullmäktige och kommunstyrelsen ger ett överskott på nästan 6 Mkr.

Prestationer	Budget		
	1991	1992	1992
Bostadsbidrag, antal hushåll	2 298	2 000	2 553
Genomsnittligt bidrag per hushåll	12 176:-	17 500:-	13 115:-
Bostadsanpassningsbidrag, antal	224	200	207
Antal pensionärer med KBT	3 119	3 000	3 146
Bruttokostnad per pensionär	18 459:-	18 867:-	20 732:-
Nettokostnad per pensionär	15 617:-	16 000:-	18 079:-

De ökade boendekostnaderna gjorde att kommunens kostnader för bidrag ökade mer än beräknat. Bidragen kostade kommunen totalt 17 Mkr, vilket var nästan 2 Mkr mer än budgeterat. 1991 var kostnaden 14,1 Mkr. Kommunens kostnad för bostadstillägg till folkpension (KBT) blev 57,1 Mkr, vilket var 9,1 Mkr mer än budget. 1991 var kostnaden för KBT 46,5 Mkr.

FASTIGHETSKONTORET

Ekonomi	1989	1990	1991	1992
Mkr				
Intäkter	28,8	34,6	80,0	108,4
Kostnader	50,0	59,6	114,0	122,5
Nettokostnad	-21,2	-25,0	-34,0	-14,1
Kommunbidrag	23,2	27,0	33,3	18,2
Årets resultat	2,0	2,0	-0,7	4,1

Prestationer	Budget		
	1991	1992	1992
Städservice			
Antal kvm	29 580	29 380	28 083
Kostnad per kvm	162:-	204:-	180:-
Städning, skolfastigheter			
Antal kvm	112 515	112 740	102 028
Kostnad per kvm	144:-	125:-	118:-
Skogar			
Bruttokostnad per ha	556:-	494:-	457:-
Nettokostnad per ha	-84:-	-196:-	-99:-

Fastighetskontorets verksamheter redovisar ett resultat på + 4,1 Mkr jämfört med budget. Den största delen av detta överskott hänförs till den

nya avdelningen för fastighetsförvaltning: SAMFAST. Avdelningens intäkter uppgår totalt till 74,5 Mkr, vilket är ca 1,5 Mkr bättre än beräknat. Orsaken till detta är bl a att de externa hyreshöjningarna blev högre än vad som budgeterats, delvis beroende på den ökade fastighetsskatten. SAMFASTs totala kostnader uppgår till 76,4 Mkr, vilket är ca 1 Mkr lägre än beräknat. Kostnaderna har kunnat hållas nere genom lägre driftkostnader. Orsakerna härtill är den gynnsamma väderleken och begränsat akutunderhåll. Viss förskjutning har också skett av underhåll eftersom den framtida användningen av en del fastigheter har varit oklar.

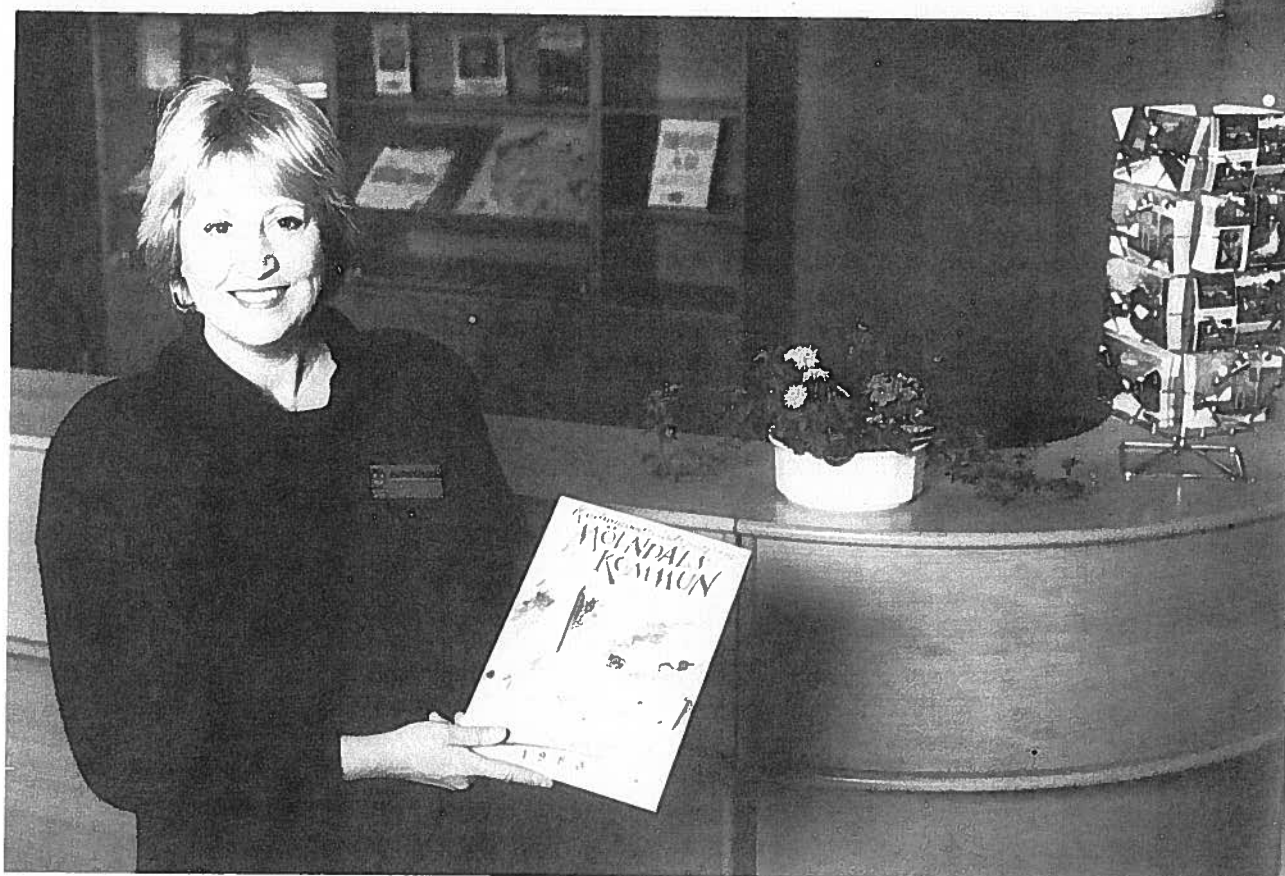
Kostnaderna för handikappanpassning av bostäder blev 0,8 Mkr lägre än budget. Detta beror främst på att tidigare installerade lyftanordningar kunnat återvändas och att ombyggnaden av vissa flerbostadshus medfört färre och mindre anpassningar. Dessutom har bostadsförmedlingen anvisat redan handikappanpassade lägenheter.

Enheten för fastighetsreparationer skulle enligt budget vara självbärande, men redovisar ett underskott på 0,8 Mkr. Orsakerna till detta är att vissa anbudsarbeten blev dyrare än beräknat samt att lokalhyran blev avsevärt högre än budget.

STADSKONTORET

Ekonomi	1989	1990	1991	1992
Mkr				
Intäkter	4,8	6,0	21,3	9,2
Kostnader	26,5	18,9	34,9	23,7
Nettokostnad	-21,7	-12,9	-13,6	-14,5
Kommunbidrag	20,8	14,3	12,8	15,1
Årets resultat	-0,9	1,4	-0,8	0,6

Stadskontorets nettokostnad på ca 14 Mkr har varit relativt konstant sedan 1990. Jämfört med budget ger avdelningarna under stadskontoret ett överskott med 0,6 Mkr. Det är framförallt personalkostnaderna som har minskat. Detta beror på att vikarier ej har tillsatts vid tjänstledigheter eller nedsättning av tjänstgöringsgrad. Arbetsuppgifterna har istället fördelats på annan personal. Dessutom har skrivpersonalen kunnat reduceras genom att handläggare och förtroendevalda utbildats i ordbehandling på personatorer. De totala personalkostnaderna motsvarade under 1992 48 % av omslutningen.

Vid årsskiftet flyttade informationscentralen till Stadshuset och tog samtidigt över ansvaret för receptionen.
Foto Boel Fern

PERSONALKONTORET

Ekonomi				
Mkr	1989	1990	1991	1992
Intäkter		1,1	0,8	0,6
Kostnader		12,3	12,0	12,3
Nettokostnad		-11,2	-11,2	-11,7
Kommunbidrag		12,6	11,4	11,6
Årets resultat		1,4	0,2	-0,1

Prestationer	Budget		
	1991	1992	1992
Antalet anslutna till Mölndalshälsan AB	3 882	4 146	4 439
Kostnad per anställd	725:-	780:-	805:-

Det totala resultatet för personalkontoret visar ett mindre underskott, vari ingår avgifter till Mölndalshälsan AB för samtliga kommunanställda.

Dessa avgifter kostade totalt 3,6 Mkr, vilket var 0,9 Mkr mer än budget. Personalkontorets övriga verksamheter redovisar ett överskott på 0,8 Mkr. Av detta är 0,3 Mkr medel som avsatts för omställningsåtgärder. De kommer istället att tas i anspråk för detta ändamål under 1993.

Andra orsaker till överskottet är vakanta tjänster under en stor del av året. Kostnaderna för internutbildning har kunnat hållas nere genom att personal inom kommunen anlitas som kursledare.

Verksamheter inom personalområdet redovisas i ett särskilt avsnitt på sidan 18.

Viktiga händelser

Fastighetskontoret har administrerat ett flertal byggprojekt under året. Det har t ex genomförts projektering och byggstart för om- och tillbyggnad av Fässbergsgymnasiet samt om- och tillbyggnad av tre gruppbestäder i Råvekärr.

Av de drygt 600 lägenheter som byggstartades under året, skulle enligt de ursprungliga planerna ca 300 ha startats först 1993. Starten tidigare lades med anledning av att det statliga räntesubventions-systemet skulle ändras den 1 januari 1993. Ändringen innebär att objekt som byggstartades under 1992 får förmånligare subventioner än objekt, som startas efter årsskiftet.

Kommunen drabbades under året av en byggherrekonkurs i bostadsprojektet Blodrisikan i Balltorp där kommunen vid konkurstillfället hade ett borgensåtagande på 40 Mkr. Efter förhandlingar kunde ny byggherre utses och kommunen behövde inte infria sitt borgensåtagande. Dock fick kommunen ikläda sig vissa förpliktelser, som har medfört en del begränsade kostnader.

Under 1992 har kommunen tvingats återköpa två tidigare sålda verksamhetstomter om tillsammans ca 12 000 kvm, för 12,2 Mkr. Positivt är dock att Posten uppfört en ny stor paketsorteringsterminal i Riskulla. Kommunen har deltagit i ett projekt där 55 av regionens småföretag samverkar, dels för att utveckla sig själva, dels för att tillvarata den grupp av välutbildade och kompetenta specialister, som utgör en helt ny typ av arbetslösa i dagens lågkonjunktur.

Under SAMFASTs första verksamhetsår har en av de viktigaste uppgifterna varit att fastställa arbets- och ansvarsfördelning mellan hyresvärd och hyresgäst.

Kommunen tilldelades ett 50 %-igt statligt stimulansbidrag för upprustning av skolor till ett belopp av 14,6 Mkr. Villkoret var att alla arbeten skulle startas före 1 juli 1992. Dessa arbeten är nu slut

förda och praktiskt taget samtliga skolor har fått del av upprustningen, som i första hand omfattar ventilation, åtgärder mot fukt- och mögelskador samt byte av golvbeläggningar. Den har även inneburit smärre om- och tillbyggnader, t ex elev-uppehållsrum i Kvarnbyskolan och elevmatsal/-upehållsrum i Fässbergsgymnasiet.

Effektivitet

Under 1992 har städsektionen påbörjat ett utbildnings- och rationaliseringsarbete med bidrag från Arbetslivsfonden. Syftet med projektet är att minska sjukfrånvaro och arbetsskador, att få långtidssjukskrivna tillbaka till arbetet att höja kostnadsmedvetandet.

Exploateringsavdelningen har under året sett över hanteringen av gatukostnadsfrågorna. Genom att klargöra roller och effektivisera rutiner kan dessa pengar snabbare komma kommunen tillgodo.

I egenskap av ADB-samordnare har personalkontoret genomfört en rad åtgärder i syfte att effektivisera datoranvändandet i kommunen. En sk access-server installerades för att ge alla enstaka användare såsom skolexpeditioner, barnstugor m fl tillgång till kommunens gemensamma datakommunikationsnät. Därmed kan alla persondator-användare i kommunen nu nå samtliga system, såväl interna som externa, oavsett var man har sin arbetsplats.

En provkörning av ett system för fastighetsinformation och bygglovshantering påbörjades under hösten 1992 och för detta installerades en databas-server. I denna server körs nu också ett system för drift- och underhållsplanering av VA-ledningar samt ett ärendehanteringssystem för miljö- och hälsoskyddskontoret.

Vid årsskiftet 1992-1993 gjordes ett byte av biblioteks-systemets gamla dator till en ny och mycket kraftfullare dator. Biblioteks-systemet har därmed fått en betydligt bättre funktionalitet samt en avsevärt ökad hastighet.

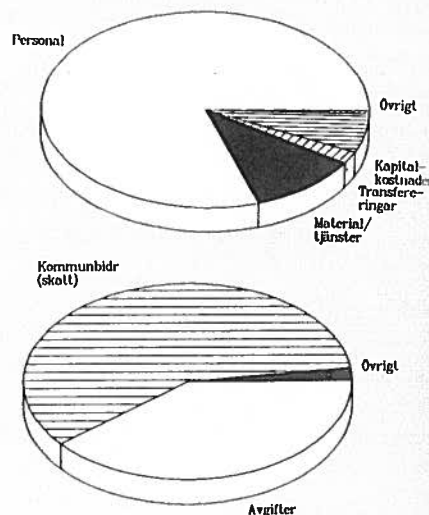
Räddningsnämnden

Ordförande: Gunnar Winke (m)

Räddningschef: Nils Andréasson

Räddningsnämnden har upplevt ett år av uppbrott. Tillsammans med Göteborg bildar Mölndal fr o m 1993 ett nytt räddningstjänstförbund. Ambulanspersonalen har också i samband med anbudsförfarande av Bohuslandstinget överförs till annan regi.

EKONOMI Mkr	1989	1990	1991	1992	KOSTNADS-/INTÄKTSSTRUKTUR	
					Personl	Övrigt
RESULTATRÄKNING						
Intäkter	10,5	12,8	14,3	14,0		
Kostnader	24,9	29,4	31,7	31,7		
Verksamhetens nettokostnader	-14,4	-16,6	-17,4	-17,7		
Kommunbidrag	16,0	18,2	18,8	19,3		
Interna räntekostnader	-0,8	-0,9	-1,0	-0,9		
Resultat efter kommunbidrag	0,8	0,7	0,4	0,7		
Avskrivningar	-1,2	-0,7	-0,7	-1,3		
ÅRETS RESULTAT	-0,4	0	-0,3	-0,6		
INVESTERINGAR						
Nettoinvesteringar	1,6	1,6	0,5	1,8		
Budgeterad nettoinvestering	2,0	2,0	2,9	3,2		
Differens	0,4	0,4	2,4	1,4		

Årets resultat

Det ekonomiska resultatet för räddningsnämndens verksamhet 1992 innebar ett underskott med 0,6 Mkr. Räddningsnämndens ackumulerade överskott var vid årets början 0,5 Mkr.

Mölndals räddningstjänst avslutar i och med utgången av 1992 sin verksamhet. Den framtida räddningstjänsten skall hanteras av det nybildade Räddningstjänstförbundet Göteborg Mölndal. I anslutning till övergången till ny organisation har en lång rad av anpassningsåtgärder vidtagits. Bl a har viss sparad semester och komplement utbetalats vilket tidigare ej skuldbokförts per nämnd. Kostnaden för utbetalningen belöper sig till 0,4 Mkr och är således merparten av räddningsnämndens negativa resultat.

I övrigt har verksamheten i stort följt räddningsnämndens budget.

Prestationer	Budget		
	1991	1992	1992
Antal utryckningar:			
Brandsläckning	275	-	292
Övrig räddningstjänst	335	-	341
Akuta ambulanstransporter	1 756	-	1 818
Icke akuta ambulans-transporter	4 811	-	4 853

Eldslågorna och EKG-kurvan i det nya förbundets logotype symboliserar räddningstjänstens viktiga uppgift att rädda liv.

Viktiga händelser

Räddningstjänstens verksamhet har under året präglats av omorganisation. En succesiv övergång till det nybildade räddningstjänstförbundet har genomförts vilket i stor utsträckning påverkat det administrativa arbetet.

Den operativa räddningstjänsten och ambulanssjukvården har bedrivit sin verksamhet på ett normalt sätt. Antalet uppdrag och uppdragens karaktär har ej skilt sig från tidigare år och även inom detta område har en succesiv samordning med Göteborgs brandförsvaret skett under året.

Det skadeförebyggande området har bedrivit sin verksamhet med stor intensitet. Den tidigare eftersläpningen i den årliga brandsynerksamheten är bortarbetad och arbetet med brandteknisk rådgivning vid bygglov och planarbeten har bedrivits med full kraft.

Bohuslandstingets beslut om att upphandla ambulansentreprenaden från annan leverantör möttes av räddningstjänsten med stor besvikelse. Genom beslutet splittras den totala räddningstjänsten upp på flera organisationer, en utveckling som man försökt motarbeta genom omorganisationen inom räddningstjänsten. Beslutet innebär att 34 befattningar som ambulansmän överförs till landstinget och den nya entreprenören.

Effektivisering

— Beslutet om att bilda räddningstjänstförbundet Göteborg Mölndal innebär att kostnaderna för räddningstjänsten under 1993 kan minskas med ca 8 %. Trots kostnadsminskningen kan effektiviteten på räddningstjänsten öka för kommuninvånarna. Detta kan uppnås genom att större totala räddningsresurser blir gripbara i den större organisationen. Även kvaliteten på de tjänster räddningstjänsten tillhandahåller kan öka genom bättre möjlighet till kompetensutveckling, utbildning och övning.

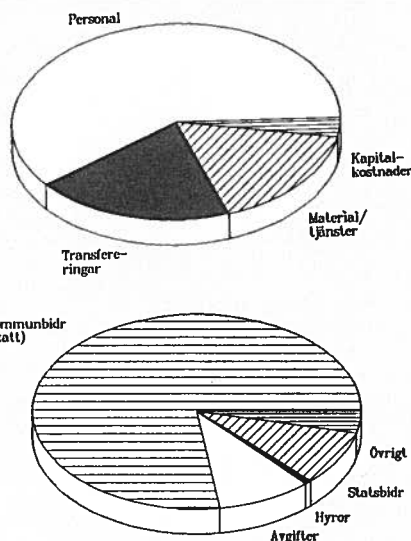
Socialnämnden

Ordförande: Hans Wrenne (fp)
Socialdirektör: Ionie Oskarsson

Socialnämndens ansvarsområde har under 1992 präglats av omfattande förändringar. Genom Ädelreformen har ansvaret för omsorgen av en stor grupp äldre övergått till den kommunala äldreomsorgen. Då en patient är medicinskt färdigbehandlad övertar kommunen betalningsansvaret även om vården fortsätter i landstingets regi. Under året har det därför pågått ett intensivt arbete för att öka antalet platser inom det kommunala äldreboendet.

Omsorgen om psykiskt utvecklingsstörda är ytterligare en ny verksamhet som övertagits från landstinget och därmed utökat socialnämndens ansvarsområde. Samtidigt har dock ansvaret för barnomsorgen övergått till den nya barnomsorgs- och utbildningsnämnden.

EKONOMI Mkr	KOSTNADS-/INTÄKTSSTRUKTUR			
	1989	1990	1991	1992
RESULTATRÄKNING *)				
Intäkter	149,7	177,8	209,5	94,7
Kostnader	340,8	401,5	443,5	405,2
Verksamhetens nettokostnader	-191,1	-223,7	-234,0	-310,5
Kommunbidrag	184,2	230,7	271,2	331,9
Interna räntekostnader	-9,7	-10,8	-13,2	-9,1
Resultat efter kommunbidrag	-16,6	-3,8	24,0	12,3
Avskrivningar	-4,0	-4,9	-5,7	-4,3
ÅRETS RESULTAT	-20,6	-8,7	18,3	8,0
INVESTERINGAR				
Nettoinvesteringar	22,1	37,8	12,4	8,5
Budgeterad nettoinvestering	25,9	49,8	19,8	4,0
Differens	3,8	12,0	7,4	-4,5

*) Observera att för åren 1989-1991 ingår barnomsorgen i socialnämndens årsredovisning

Årets resultat

SAMMANFATTNING

Socialnämndens ansvarsområde har 1992 lämnat ett positivt resultat på 8 Mkr. Nämnden redovisar 324 Mkr i nettokostnader inklusive kapitalkostnader. Kommunbidragen har uppgått till sammanlagt 331,9 Mkr varav 144 Mkr tillfördes nämnden på grund av den ökade verksamhetsvolymen. Vid övertagandet beräknades alltså Ädelreformen och

de särskilda omsorgerna tillsammans utgöra drygt 40 % av nämndens samlade nettokostnader.

Genom utökningen av socialnämndens ansvarsområde har nya verksamheter integrerats med de redan befintliga. Detta innebär att större delen av nämndens kostnader inte är jämförbara mellan 1991 och 1992.

Av det sammanlagda resultatet hänför sig nära 7 Mkr inom äldreomsorgens ansvarsområde. Detta resultat inrymmer trots att nettokostnader på 5,9 Mkr för färdigbehandlade patienter inte hade beräknats i budget.

Årets investeringar består främst av de inventarier som övertagits från landstinget genom ädelreformen och övertagandet av särskilda omsorger.

Under året har nämnden bedrivit ett målmedvetet arbete för att anpassa verksamheten till begränsningar i de ekonomiska resurserna. Ett flertal projekt har pågått för att effektivisera organisationen.

Hantering av personalkostnaderna har haft en avgörande betydelse för resursförbrukningen. En stor återhållsamhet med att anlita vikarier har i hög grad bidragit till att kostnaderna kunnat begränsas. En annan anledning är en mycket medveten anpassning av personalvolymen för att i fortsättningen kunna tillgodose nya behov och hantera kostnadssökningar trots oförändrade ekonomiska resurser. En betydande del av det positiva resultatet kan tillskrivas detta förändringsarbete.

Av de redovisade prestationsmåten framgår att nämnden trots personalneddragningar och effektiviseringar i huvudsak ökat eller bibehållit servicegraden jämfört med 1991.

CENTRAL ADMINISTRATION

Ekonomi Mkr	1989	1990	1991	1992
Intäkter	1,3	1,6	6,8	5,8
Kostnader	24,3	30,5	36,6	33,5
Nettokostnad	-23,0	-28,9	-29,8	-27,7
Kommunbidrag	21,7	28,9	33,4	29,2
Årets resultat	-1,3	0	3,6	1,5

Den centrala administrationen, som också omfattar de politiska organen, lämnar ett positivt resultat på totalt 1,5 Mkr. Anledningen är den ekonomiska regleringen i samband med kommunens övertagande av den särskilda omsorgsverksamheten. Denna innebar att socialnämnden erhöll en intäkt på drygt 2 Mkr för att täcka omsorgspersonalens semesterlöneskuld.

Omorganisationen som skett under 1992 har medfört stora omflyttningar mellan förvaltningslokaler. Till följd av detta redovisas tillfälliga merkostnader. Även avvecklingskostnader för Lackarebäckstvädden har inneburit en tillfällig extra belastning.

INDIVID- OCH FAMILJEOMSORG

Ekonomi Mkr	1989	1990	1991	1992
Intäkter	10,7	11,6	12,7	27,1
Kostnader	36,6	42,2	52,6	133,8
Nettokostnad	-25,9	-30,6	-39,9	-106,7
Kommunbidrag	20,1	23,1	34,5	106,3
Årets resultat	-5,8	-7,5	-5,4	-0,4

Prestationer Tkr	Budget		
	1991	1992	1992
Gruppbofärdigheter för utvecklingsstörda			
Antal årsplatser		59	59
Nettokostnad per boende		390	366
Institutionsplaceringar vuxna			
Antal årsplatser	25	29	29
Nettokostnad per plats	228	248	268
Placeringar barn och ungdom			
Antal årsplatser familjehem	52	57	50
Nettokostnad per årsplats	57	86	80
Antal årsplatser institution	10	11	17
Nettokostnad per årsplats	546	559	345
Kontaktpersoner/-familjer			
Antal personer	75	127	114
Nettokostnad per person	25	16	17
Daglig verksamhet utvecklingsstörda			
Antal platser		75	77
Nettokostnad per plats		150	128
Socialbidrag			
Antal hushåll	1 422	1 687	1 650
Bruttokostnad/hushåll (kr)	18,9	18,8	24
Antal ärenden	2 822	3 050	3 200

Socialbidragskostnaderna har ökat till 27,1 Mkr 1992 jämfört med de 18,8 som förbrukades 1991. Nyttillkomna grupper är arbetslösa som tidigare haft goda inkomster och därmed utgifter relaterade till dessa, ungdomar under 25 år som avvaktar ungdomspraktikplats och utförsäkrade, som vid årsskiftet var ca 30 stycken.

Trots denna stora ökning innebär detta endast -3,1 eftersom kommunbidraget höjdes i budget 1992 och nämnden under året omdisponerat ytterligare medel från andra verksamheter. Hela individ- och familjeomsorgens ansvarsområde stannar på -0,4 Mkr.

Nettokostnaden för särskilda omsorger inom individ- och familjeomsorgens ansvarsområde beräknades vid övertagandet till drygt 50 Mkr. Förbrukningen stannade vid ca 48 Mkr tack vare att det här, liksom inom övriga socialtjänsten, pågått ett intensivt effektiviseringsarbete. Gruppboendena redovisar t ex 2,4 Mkr i positivt resultat som främst uppstått genom lägre personalkostnader. Både dagcenterverksamheten och omsorgsteamet har ökat sina intäkter genom försäljning av tjänster till andra kommuner. Däremot har externa tjänsteköp i form av institutionsplaceringar och dagcentralplatser ökat från beräknade 12 respektive 15 platser till 16 platser på institution och 17 dagcenterplatser.

Institutionsplaceringar för barn/ungdom och inom missbruksvården har länge varit en svårstyrd verksamhet med accelererande kostnader. Mellan 1991 och 1992 har kostnaderna ökat från 11,1 till 13,6 Mkr. Kostnadsökningstakten är dock lägre än ökningen av antalet årsplatser som varit drygt 30 %. Eftersom en ökning förutsågs i budgeten har underskottet begränsats till knappt 0,3 Mkr.

ÄLDREOMSORG

Ekonomi				
Mkr	1989	1990	1991	1992
Intäkter	55,9	69,1	77,4	64,3
Kostnader	131,6	156,1	167,8	253,9
Nettokostnad	-75,7	-87,0	-90,4	-189,6
Kommunbidrag	64,7	87,7	98,8	196,5
Årets resultat	-11,0	0,7	8,4	6,9

Prestationer Tkr	Budget		
	1991	1992	1992
Älderdomshem			
Antal årsplatser	119	119	119
Bruttokostn/årsplats	266	285	274
Boendekollektiv			
Antal hyresgäster	38	38	38
Bruttokostn/hyresgäst	415	417	397

Prestationer Tkr	Budget		
	1991	1992	1992
Gruppboende			
Antal hyresgäster	34	48	50
Bruttokostn/hyresgäst		394	351
Sjukhem			
Antal årsplatser		125	131
Bruttokostnad/årsplats		448	436
Färdigbehandlade			
Antal årsplatser, somatik			6,2
Bruttokostnad per årsplats			655
Antal årsplatser, geriatrik			11,5
Bruttokostn per årsplats			476
Hemtjänst			
Antal hjälptimmar	632 808	699 340	651 762
Antal hjälptagare	1 517	1 470	1 390
Bruttokostn/hjälptag o år	44	54	53
Bruttokostn/hjälptim (kr)	111:05	112:75	112:93
Färdtjänst			
Antal taxiresor	118 052	114 000	111 054
Antal resor specialfordon	17 832	17 000	15 502
Bruttokostn/taxiresa (kr)	80:85	80:42	82:85
Bruttokostn/resa specialfordon (kr)	155:48	170:0	185:07
Servicehus			
Antal lägenheter	227	227	227

Äldreomsorgens omslutning har nästan fördubblats genom ädelreformen. I budget 1992 tillfördes socialnämnden 90,8 Mkr för att kunna finansiera sitt utökade verksamhetsansvar. Kommunbidraget exklusive ädelreformen ökade dessutom med drygt 17 Mkr mellan 1991 och 1992. Här ingick medel för pris- och löneökningar men också för utökad verksamhet.

Äldreomsorgens ansvarsområde redovisar ett positivt resultat på nära 7 Mkr.

Samtidigt som boendeenheterna tillsammans redovisar en positiv avvikelse på 7,9 Mkr har 5,9 Mkr förbrukats på färdigbehandlade patienter som vårdats inom länssjukvården. Vid ädeluppgårelsen överfördes resurser från landstinget motsvarande 18 patienter. Socialnämnden valde att disponera resurserna för att öka antalet platser för somatiskt långtidssjuka i kommunal regi. Under året har 11 årsplatser varit belagda inom länssjukvården, trots en ökning av sjukhemsplatserna med 12 platser i januari och ytterligare 16 i december. Hemsjukvård och hjälpmedel, som också ingår i ädeluppgårelsen,

har kostat 4,5 Mkr istället för beräknade 3,5 Mkr.

Hemtjänstens bruttokostnader har endast ökat med 3,6 % från 71,0 till 73,6 Mkr, mellan 1991 och 1992. Ökningen är låg med tanke på att antalet timmar ändå ökat med nära 20 000, vilket motsvarar en ökning med ca 3 %. Ansvarsområdet bidrar med 4,6 Mkr till äldreomsorgens positiva resultat.

Inom färdtjänsten har antalet resor minskat. Sannolikt återfinns orsaken i att egenavgiften från och med 1992 höjdes från 20 % till 25 % av resekostnaden.

Viktiga händelser

Året började med en ny nämnd- och förvaltningsorganisation och ett förändrat ansvars-/verksamhetsområde. Socialtjänsten omfattar från den 1 januari 1992 individ- och familjeomsorgen inklusive de särskilda omsorgerna och övriga handikappfrågor samt äldreomsorgen inklusive Ädelreformen. Inledningen av året präglades givetvis av alla förändringar i organisationen samt av arbete med att ta emot en stor grupp anställda från landstinget. Efter ett år fungerar socialtjänstens förändrade ansvarsområde och organisation mycket bra.

Omsorgerna om de psykiskt utvecklingsstörda överförs från landstinget till socialtjänsten den 1 januari. Bilden visar en gruppövning i kommunikation på Mölndals Dagcenter. Foto Boel Ferm

Förändringen av nämndorganisationen, där de före detta distriktsnämnderna blev en nämnd för individärenden har motsvarat de förväntningar som ställdes på enhetligare beslut och en snabbare hantering av individärenden.

Under året har en satsning skett för att förbättra informationen internt i organisationen. En tydlig och offensiv information till samtliga anställda är en viktig förutsättning för att lyckas med nödvändiga effektiviseringar och övrigt förändringsarbete.

Familjegruppen har specialiserat sig på att arbeta enbart med barnfamiljer. För att undvika institutionsplaceringar har BoU-nämnden, fritidsnämnden och socialnämnden tillsammans startat projektet Lindevi. Detta är ett skoldaghem för ungdomar mellan 13 och 16 år med grav skolproblematik i kombination med sociala problem. Tillsammans med fritidskontoret driver fältassistenter en utbildning av droginformatörer bland åttondeklassarna.

Missbruksenheten Kastanjen har flyttat till Ågatan och bildar nu tillsammans med alkoholrådgivningen och basstationen för skyddat boende, Soltorp, en vårdkedja på hemmaplan.

Under året har de särskilda omsorgerna i form av boende, daglig verksamhet och team integrerats i verksamheten tillsammans med handikappomsorgen för yngre handikappade. Detta är ett arbete som fallit mycket väl ut.

På boendesidan har på tre f d elevhem påbörjats en om- och tillbyggnad för att få ytterligare två bostäder för utvecklingsstörda och en standard anpassad till vuxenboende.

Ytterligare ett gruppboende för somatiskt långtids sjuka har färdigställts under året; Torallagården med 14 lägenheter. Då enheten tidigare fanns inom Uddängens servicehus innebar starten av Torallagården inget resurstillskott för denna målgrupp. Ytterligare ett antal lägenheter blev dock disponibla för andra sökande vid servicehuset Uddängen.

Ansvar för sjukresor har överförs från försäkringskassan till landstinget. Avtal har därför slutits med Mölndals hälso- och sjukvårdsnämnd om ersättning för sjukresor som företas med färdtjänst.

Kontrollen av färdtjänstkostnaderna har varit intensiv bl a för att undanröja möjligheterna till

fusk. Äldreomsorgen har under året målmedvetet arbetat med kompetenshöjande utbildning och åtgärder för att förbättra arbetsmiljön. Bl a har 95 anställda vårdbiträden genomfört eller hunnit påbörja deltidskursen Hälso- och sjukvård i hemmen kombinerad med handledning av distriktssjuk-sköterskor.

Alf-projektet som startade hösten 1991 har pågått under hela verksamhetsåret. Projektet som innehåller ett omfattande arbetsplatsprogram finansieras delvis med 4,6 Mkr ur arbetslivsfonden.

Effektivitet

En lång rad åtgärder har vidtagits för att "få mer verksamhet för pengarna" eller för att minska kostnaderna.

Socialtjänstens personalstyrka har reducerats med ca 135 tjänster. Detta ingår i budgeten för 1993 men genom ett intensivt förberedelsearbete har samtliga personalindragningar kunnat genomföras redan före årsskiftet. Detta motsvarar en helårseffekt på ca 20 Mkr.

Genom förändring av organisation och arbetssätt inom kommunens missbruksresurs försöker förvaltningen ge missbrukare stöd inom kommunen. Detta bör minska behovet av dyrare institutionsplaceringar. Sedan halvårsskiftet 1992 har en minskning noterats men det är ännu för tidigt att utvärdera resultatet.

Kommunen ansvarar nu för att tillgodose ett omfattande och svårt transportbehov hos de utvecklingsstörda. I form av ett tvåårsprojekt har socialtjänsten övertagit en transportorganisation från landstinget. Verksamheten har fungerat mycket bra och varit kostnadseffektiv. En utvärdering skall göras under våren 1993.

Samtidigt som resurserna inom hemtjänsten minskar pågår ett ständigt effektiviseringsarbete för att möta behovet av ökad service till ett stigande antal äldre. Genom att erbjuda kollektiva insatser, som deltagande i matlag, stärks den enskildes sociala nätverk samtidigt som insatserna blir mindre kostnadskrävande. Ytterligare viktiga exempel är en fortsatt satsning på komtext som möjliggör inköp via dataterminal i vårdtagarens hem, ökad matdistribution och en intensiv ekonomisk uppföljning.

Ett särskilt projekt har genomförts för att öka servicen men minska kostnaderna i äldreomsorgens kök. De sex kök som ingick i projektet fungerar nu som självständiga resultatenheter och den årliga besparingen beräknas till ca 2,5 Mkr.

Arbetsledarna är nyckelpersoner i en effektiv verksamhet. Samtliga arbetsledare har under året erbjudits en omfattande internutbildning i ekonomi. Genom denna satsning kunde bl a fakturahanteringen senare delegeras ut till verksamheterna.

Inom de särskilda omsorgerna har det pågått ett omfattande utvecklingsarbete i syfte att erbjuda bättre och billigare vård inom kommunen och därmed minska behovet av externa tjänsteköp.

Framåtblick

Flera av de effektivitetshöjande aktiviteterna som inletts under 1992 kräver ett fortsatt arbete. Den stora personalreduceringen som skett inför 1993, i verksamheter där vårdbehovet är oförändrat eller högre, måste följas upp noggrant. Effekterna för såväl vårdtagarna som för personalen skall utvärderas.

Planeringen av nya boendeenheter pågår inom både omsorgerna och äldreomsorgen. Betalningsansvaret för färdigbehandlade patienter förutsätter att kommunen snabbt finner alternativa boendeformer när behovet ökar. Samtliga kommunens särskilda boendeformer erbjuder bättre boende och en bra vård till lägre kostnad än dygnskostnaden för färdigbehandlade inom länssjukvården.

Den kraftiga ökningen bland våra äldsta kommuninvånare kommer under hela 90-talet att ställa stora krav på vård och omsorg samt särskilda boendeformer. Det största orosmomentet är annars den ökande arbetslösheten, som skapar direkta effekter på socialbidragskostnaderna men också på socialtjänstens övriga verksamheter.

Ett aktuellt lagförslag (LSS:Lagen om stöd och service till fysiskt handikappade) kommer, efter eventuellt riksdagsbeslut, att från och med 1994 ytterligare utöka nämndens uppgifter.

Kommunfullmäktige

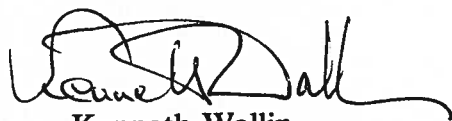
REVISIONSBERÄTTELSE FÖR 1992

Vi har granskat verksamheten och räkenskaperna för år 1992.

Vi tillstyrker

att styrelserna, nämnderna samt de enskilda förtroendevalda i dessa organ beviljas ansvarsfrihet.

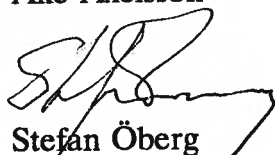
Möln dal 1993-05-05

Kenneth Wallin

Dan Sandblom

Åke Axelsson

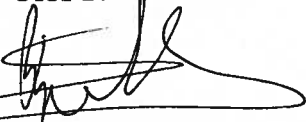

Bengt Bengtsson

Stefan Öberg

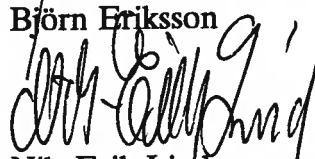

Roger Svensson

Olof Rödhalm

Thore Eliasson

Björn Eriksson

Bent Pedersen

Nils Erik Lind

En separat redogörelse för årets granskningsinsatser överlämnas till kommunfullmäktige.

Kommunstyrelsen 1992

Främre raden: Bengt Odlöw, Hans Bergfelt, Åke Nordström, Mabel Hagman, Marita Aronson, Thor Mattisson. Bakre raden: Jan Rösman (kommundirektör), Lennart Persson, Benny Svensson, Melker Strand, Jan Jonsson, Leif Flatow.

Kommunstyrelsen 1992

Thor Mattisson (m), ordförande
Bengt Odlöw (s), vice ordförande
Hans Bergfelt (m), Åke Nordström (m),
Marita Aronson (fp), Lennart Persson (fp),
Leif Flatow (c), Melker Strand (s),
Mabel Hagman (s), Benny Svensson (kds),
Jan Jonsson (v).

Ersättare

Gunilla Brydolf (m), Bengt Möndell (m),
Tony Björkman (m), Bengt-Olof Nelson (fp),
Suzan Gelesits (nyd), Inga Johnsson (c),
Mona Berglund-Nilsson (s), Lisbeth Årgårdh (s),
Kaj Johansson (s), Jan-Erik Ström (mp),
Ivan Gustafsson (kds).

Arbetsutskott och planeringsutskott

Thor Mattisson, ordförande
Bengt Odlöw, vice ordförande
Marita Aronson, Leif Flatow, Jan-Erik Ström.

Fastighetsutskott

Marita Aronson, ordförande
Melker Strand, vice ordförande
Hans Bergfelt, Leif Flatow, Jan Jonsson.

Personal- och organisationsutskott

Leif Flatow, ordförande
Mabel Hagman, vice ordförande
Åke Nordström, Bengt-Olof Nelson,
Benny Svensson.

Förvaltningschefer

Främre raden: Göran Berndtsson, Rolf Johansson, Tore Rimstedt, Ionie Oskarson, Jan Rösman, Göran Sammeli.

Bakre raden: Olle Niste, Ingemar Ekström, Siegfried Huber, Ronny Sjölund, Kenneth Strandborg.

Förvaltningschefer

Göran Berndtson, stadsingenjör
Ingemar Ekström, skoldirektör
Siegfried Huber, stadsarkitekt
Rolf Johansson, energiverkschef
Olle Niste, gatudirektör
Ionie Oskarson, socialdirektör
Tore Rimstedt, fastighetschef
Jan Rösman, kommundirektör
Göran Sammeli, miljö- och hälsoskyddschef
Ronny Sjölund, personalchef
Kenneth Strandborg, kultur- och fritidschef

Bolagsengagemang

Mölnads kommun är huvudman för Stiftelsen Mölnadsbostäder och utövar också ett bestämmande inflytande över tre aktiebolag:

- Mölnads Parkerings AB

- Fässbergs Bostads AB vars verksamhet är vilande.

- Mölnadalshälsan AB

Kommunen är även delägare i följande regionala bolag: Förorterernas Bostads AB (FÖRBO), Göteborgs Regionens Avfalls AB (GRAAB), Göteborgs Regionens Fritidshamnar AB (GREFAB), Göteborgs Regionens Ryaverks AB (GRYAAB) och Göteborgs och Bohusläns Trafik AB.

I följande tabell lämnas en kort översikt av bolagens senaste resultat och ställning samt anges också kommunens ägarandel.

Företagsnamn	Ägarandel % 1992 (1991)	Rörelsens intäkter 1992 (1991)	Årets resultat Mkr 1992 (1991)	Totala tillgångar Mkr 1992 (1991)	Eget kapital Mkr 1992 (1991)	Sollditet % 1992 (1991)	Ant anst 1992 (1991)
Stiftelsen Mölnadsbostäder *)	100 (100)	141,6 (158,3)	0 (0)	1 298,1 (1 082,1)	38,6 (36,5)	3 (3)	0 (0)
Mölnads Parkerings AB	100 (100)	4,2 (3,8)	0,1 (0,1)	2,2 (1,6)	0,9 (0,8)	41 (50)	0 (0)
Fässbergs Bostads AB	100 (100)	0,01 (0,01)	0 (0)	0,1 (0,1)	0,1 (0,1)	100 (100)	0 (0)
Mölnadalshälsan AB	100 (100)	5,9 (5,6)	0,1 (0)	1,9 (2,6)	0,4 (0,3)	21 (12)	15 (14)
Förorterernas Bostads AB	36 (36)	229,9 (200,3)	1,5 (1,4)	1 673,7 (1 389,5)	97,7 (12,7)	6 (1)	82 (82)
Göteborgs Regionens Fritidshamnar AB	8 (8)	17,7 (17,4)	0 (0,1)	31,4 (31,3)	2,4 (2,4)	8 (8)	19 (19)
Göteborgs Regionens Ryaverksaktiebolag	7,9 (7,9)	169,6 (164,2)	0 (0)	532,6 (537,1)	19,2 (18,5)	4 (3)	49 (42)
Göteborgs Regionens Avfallsaktiebolag	6,8 (6,8)	176,8 (165,8)	0 (0)	442,2 (339,7)	16,5 (16,5)	4 (5)	127 (123)
Göteborgs och Bohusläns Trafik AB	4 (4)	236,1 (205,2)	0 (0)	160,3 (128,6)	1,5 (1,5)	1 (1)	6 (6)

*) Räkenskapsår fr 91-09-01 t o m 92-12-31

Eget kapital inkluderar reserveringar för fastighetsunderhåll.

Att läsa bokslut

EKONOMIMODELL

Vår redovisningsmodell består av driftredovisning, resultaträkning, finanseringsanalys, investeringsredovisning och balansräkning. Sambandet mellan dessa delar framgår av följande figur.

Kommunens redovisningsreglemente styr hur redovisningen skall ordnas och har utformats med utgångspunkt från bokföringslagen och den statliga bokföringsförordningen.

DRIFTREDOVISNING

Redovisade kostnader och intäkter för löpande verksamheten

INVESTERINGS-REDOVISNING

Nettoinvesteringarna = årets investeringar minus investeringsbidrag

RESULTATRÄKNING

① Intäkter
 ② -Driftkostnader
 ③ Skatteintäkter
 ④ +/- Finansnetto
 Medel från verksamheten
 ⑤ -Avskrivningar
 ⑥ +/- Extraordinära poster
 = Förändring eget kapital

FINANSIERINGS-ANALYS

Medel från verksamheten
 +/- Kapitalbinding
 + Inbetalningar
 - Utbetalningar
 = Förändring likvida medel

BALANSRÄKNING

① Omsättningstillgångar
 Likvida medel
 Fordringar och förråd
 ② Anläggningstillgångar

Kapitalanvändning

③ Skulder
 Kortfristiga skulder
 Långfristiga skulder
 ④ Eget kapital

Kapitalanskaffning

Intäktsposterna ökar och kostnadsposterna minskar årets redovisade resultat. Resultaträkningen visar på så vis ett antal bestämda resultatmått. Resultatutvecklingen beskrivs därigenom på olika nivåer, beroende på vilka intäktss- respektive kostnadsposter som har påverkat den.

① Nämndernas intäkter

Här redovisas ersättningen för de tjänster kommunen utfört under året. Här ingår den del av kommunens intäkter som är hänförlig till affärsdrivande verksamhet som drivs i förvaltningsform. VA-verksamhet, renhållning och energiverk drivs under affärsmässiga former och kostnaderna skall täckas med avgifter. Övriga delen av kommunens verksamhet finansieras främst genom skatter och inkomsterna är därmed inte beroende av en marknad.

Här redovisas endast de intäkter som är direkt hänförliga till verksamheten och de består främst av specialdestinerade statsbidrag och avgifter. All försäljning mellan kommunens förvaltningar har dragits bort.

② Nämndernas kostnader

För att kunna utföra sina prestationer sätter kommunen in resurser i verksamheten. Förbrukningen av dessa resurser i form av t ex personal, köpta tjänster och material, blir i resultaträkningen nämndernas kostnader.

Verksamhetens nettokostnader

Verksamhetens nettokostnader, som även benämns resultat 1, visar nettokostnaderna inom den egentliga verksamheten. Förenklat framgår här hur mycket skatteintäkter som förbrukats i verksamheten. Upplysningen kan användas till att analysera nettokostnaden över tiden, dvs kommunens expansion i löpande priser. Förklaringarna återfinns i bruttoposterna.

③ Skatteintäkter

Kommunens verksamhet finansieras i hög grad av skatteintäkter, vilka är garanterade genom kommunens beskattningsrätt. Nivån på skatteintäkterna är dels beroende på utdebiteringen och dels på kommuninvånarnas inkomster två år före redovisningsåret. Skatteintäkterna netto redovisas med främst skatteutjämningsavgifter som kommunen betalar till staten. Dessa har dels skapats för att minska skillnaderna i ekonomiska förutsättningar mellan landets kommuner och dels för att neutralisera förändringar som annars skulle inneburit en positiv effekt på kommunernas finanser (t ex avdragsrätten för moms). Från och med 1993 förändras posterna under rubriken skatteintäkter på grund av nya regler för kommunernas skatteutjämnings.

④ Finansiella kostnader och intäkter

Förutom att driva den egentliga verksamheten hanterar kommunen stora penningflöden. Överskott av pengar

RESULTATRÄKNING

Posterna i resultaträkningen speglar på kostnadssidan årets resursförbrukning och på intäktsidan ersättning för de prestationer som åstadkommit under året. Detta innebär att kostnader och intäkter inte alltid motsvaras av ut- och inbetalningar eftersom de kan förskjutas över årsskiftena.

placeras under längre eller kortare tid och ger finansiella intäkter. Lån som kommunen tar för att t ex hantera investeringstoppar ger finansiella kostnader, räntekostnader. Skillnaden mellan dessa intäcks- och kostnadsposter kallas finansnetto.

Resultat efter skatteintäkter och finansnetto

Denna resultatnivå benämns också resultat 2 eller medel från verksamheten. Här framgår förenklat hur stor del av skatteintäkterna som kvarstår för att användas till investeringar. Denna resultatnivå bildar utgångspunkt för finansieringsanalysen och binder därmed samman resultaträkningen och finansieringsanalysen.

⑥ Avskrivningar

En investering i anläggningar är en kostnad som man delar upp på flera år. Istället för att redovisa hela anskaffningen som en minuspost på en gång delas den upp på lika stora delar under den tid som vi räknar med att ha nytta av anläggningen. Den tiden kallas för ekonomisk livslängd och delarna kallas avskrivningar enligt plan. Under tiden som avskrivningarna pågår redovisas den del av utgiften som kvarstår som en tillgång i balansräkningen. Så småningom är anläggningen helt avskriven och har blivit en kostnad, åtminstone redovisningsmässigt.

⑦ Extraordinära kostnader och intäkter

Under denna rubrik redovisas händelser som inte hör till den normala verksamheten, är av engångsnatur och uppgår till väsentligt belopp.

Årets resultat

Denna resultatnivå kallas även resultat 3 och är liktydigt med det finansiella resultatet av den bedrivna verksamheten. Detta visar hur årets verksamhet påverkat storleken på kommunens egna kapital. Syftet med kommunal verksamhet är att uppfylla ett allmänt intresse utan några vinstmotiv. En kommun måste dock, i likhet med ett företag, delvis finansiera anskaffandet av tillgångar med egna medel. Tillgångsanskaffningen måste annars ske genom hög lånefinansiering. På sikt innebär detta höga finansiella kostnader och därigenom inskränkningar i verksamheten.

Genom resultatnivån "Förändring av eget kapital" erhålls en direkt koppling till balansräkningens kapitalanskaffningssida.

BALANSRÄKNING

Balansräkningen är en uppställning där kommunen vid en viss tidpunkt, bokslutstillfället den 31 december, visar den finansiella ställningen. Denna ögonblicksbild kan jämföras med föregående års och förklaringar till förändringarna återfinns i resultaträkningen och finansieringsanalysen som utgör förbindelselänk mellan dessa båda tillstånd.

Den del av balansräkningen som rubriceras **tillgångar** ger besked om i vilken form det tillgängliga kapitalet finns. Balansräkningens motsatta sida, **skulder och eget kapital**, visar hur tillgångarna har finansierats; varifrån det tillgängliga kapitalet har kommit. Tillgångarna är alltid lika stora som skulderna och det egna kapitalet, det råder balans och nivån på detta belopp kallas balansomslutning.

⑧ Omsättningstillgångar

För att kunna driva rörelsen behövs omsättningstillgångar. De förändras varje dag både vad gäller storlek och sammansättning. För att överbrygga tiden mellan ut- och inbetalningar, behövs pengar som är lätt åtkomliga; likvida medel. Kommunen fakturerar löpande sina kunder för olika avgifter. De räkningar som avser årets intäkter men inte är betalda eller har förfallit vid årsskiftet kallas kundfordringar.

⑨ Anläggningstillgångar

För att driva verksamheten behöver kommunen maskiner, inventarier, byggnader och mark. Under denna rubrik finns anläggningarna upptagna till sitt anskaffningsvärde efter avdrag för planenliga avskrivningar. Ibland ifrågasätts om vissa av dessa tillgångar överhuvudtaget har några marknadsvärden eftersom anläggningarna är av sk publik karaktär. Eftersom värderingen grundas på anskaffningsvärdet skiljer sig även värdet på de tillgångar som har en marknad väsentligt från förväntade försäljningsvärden. Balansräkningens roll i en kommun är dock inte att beskriva förmögenhetssituationen utan uppgiften är främst att utreda resultatet.

⑩ Skulder

Skillnaden mellan lång- och kortfristig skuld är återbetalningstiden. Om skulden förfaller inom ett år från bokslutsdagen räknat betraktas den som kortfristig. Här återfinns t ex bokförda fakturor som ännu inte förfallit till betalning.

Pensionskostnaden till anställda betalas på två sätt:

- Avgiften för folkpension och ATP betalas till Riksförsäkringsverket i den takt som pensionerna tjänas in.
- Den kommunala kompletteringspensionen betalas inte ut förrän pensionärerna skall ha sina pengar.

I avvaktan på utbetalning redovisas förväntade pensionsutbetalningar till de anställda som en långfristig skuld.

⑪ Eget kapital

Den del av tillgångarna som kommunen själv har finansierat kallas eget kapital och är differensen mellan tillgångar och skulder. Denna post delas upp i anläggningskapital och rörelsekapital. Anläggningskapitalet är kapital som är bundet i anläggningar och utgör skillnaden mellan anläggningstillgångar och långfristiga skulder medan rörelsekapitalet är skillnaden mellan omsättningstillgångar och kortfristiga skulder. Normalt förändras posten eget kapital med slutsumman, resultat 3, i resultaträkningen. Ibland justeras dock posten ytterligare pga att något förhållande i balansräkningen måste förändras utan att vara direkt hänförligt till årets händelser. Ett exempel är då pensionskulden infördes i balansräkningen.

FINANSIERINGSANALYS

Finansieringsanalysen beskriver in- och utflöde av pengar. Tillsammans med resultaträkningen specificeras den förändringen mellan två tidpunkter som har skett i balansräkningen. Här kan utläsas hur mycket tillförda medel som binds i verksamheten och hur mycket som investeras. Slutsumman visar förändringen av likvida medel.

"ANSLAGSTAVLAN"

Varje pensionär med KBT	<u>1991</u>	<u>1992</u>
kostade	18 459:-	20 732:-
Statsbidrag	2 842:-	2 653:-

Kommunen kostnad	15 617:-	18 079:-
------------------	----------	----------

Vatten och avlopp	<u>1991</u>	<u>1992</u>
kostade	11:67/m ³	11:41/m ³
Fast avgift	490:-	730:-

En daghemspats	<u>1991</u>	<u>1992</u>
kostade	74 741:-	81 003:-
Statsbidrag, avgifter	45 411:-	46 399:-

Kommunens kostnad	29 330:-	34 604:-
-------------------	----------	----------

En skolbamsplats (18 tim/vecka) i familjedaghem	<u>1991</u>	<u>1992</u>
kostade	31 841:-	32 902:-
Statsbidrag, avgifter	13 808:-	14 380:-

Kommunens kostnad	18 033:-	18 522:-
-------------------	----------	----------

Varje kursdeltagare i Musikskolan	<u>1991</u>	<u>1992</u>
kostade	1 888:-	1 916:-
Intäkter	179:-	208:-

Kommunens kostnad	1 709:-	1 708:-
-------------------	---------	---------

En förskoleplats (35 tim/vecka) i familjedaghem	<u>1991</u>	<u>1992</u>
kostade	61 819:-	62 195:-
Statsbidrag, avgifter	30 628:-	32 395:-

Kommunens kostnad	31 191:-	29 800:-
-------------------	----------	----------

Varje timme som Åby ishall är öppen	<u>1991</u>	<u>1992</u>
kostade	994:-	1 022:-
Avgifter	260:-	286:-

Kommunens kostnad	734:-	736:-
-------------------	-------	-------

Kommunalskatten	<u>1992</u>
Mölndals kommun	18:40
Bohuslandstinget	10:30
Kyrklig kommun	0:83

Totalt	29:53
--------	-------

Varje museibesök kostade	<u>1991</u>	<u>1992</u>
	187:-	128:-

Mölndals kommun

431 82 Mölndal. Tel 031/67 70 00.